

LIBRI I GJYQTARËVE

Fisi i Judës dhe fisi i Shimonit pushtojnë territorin e tyre

1 Pas vdekjes së Joshuas, izraelitët e pyetën Zotin: «Cili fis duhet të depërtojë i pari në tokën e Kënaanit për të luftuar kundër kënanasve?» ²Zoti iu përgjigj: «Fisi i Judës, të cilit ia kam dorëzuar tokën (e premtuar).»

³Pastaj burrat e fisit të Judës u thanë burrave të fisit të Shimonit, vëllait të Judës: «Ejani me ne! Na ndihmoni të luftojmë kundër kënanasve dhe ta pushtojmë atë pjesë të vendit që na takon neve. Pastaj edhe ne do t'ju ndihmojmë ju, ta merrni pjesën tuaj të tokës (së premtuar).»

Kështu, fisi i Shimonit u lidh me fisin e Judës.

⁴⁻⁵Ata hynë në vend dhe Zoti u dha fitoren mbi kënanasit dhe perizasit. Afër qytetit Bezek ata mundën një ushtri prej 10.000 vetash. Atje hasën edhe mbretin Adoni-Bezek dhe luftuan kundër tij. ⁶Ai mori arratinë, por ata e ndoqën nga pas dhe e zunë rob. Pastaj i prenë gishtërinjtë e mëdhenj të duarve dhe të këmbëve.

⁷Mbreti tha: «Dhashë urdhër që shtatëdhjetë mbretërve t'u pritëshin gishtërinjtë e mëdhenj të duarve dhe të këmbëve dhe ata u detyruan të ushqeheshin me mbeturinat që binin nga tavolina ime. Tani Perëndia ka bërë që të më gjejë i njëjti fat.» Atë e morën në Jerusalem dhe atje vdiq.

⁸Burrat e Judës sulmuan edhe Jerusalem dhe e pushtuan. Ata i vranë banorët dhe i vunë zjarrin qytetit. ⁹Pastaj u drejtuan kundër kënanasve që banonin në malësinë jugore dhe në stepat kufitare, si dhe në zonën kodrinore në perëndim. ¹⁰Ata luftuan kundër banorëve kënanas të qytetit Hevron, që dikur quhej Kirjat-Arva, dhe mundën Sheshain, Ahimanin dhe Talmain. ¹¹Që andej shkuan para qytetit Devir që dikur quhej Kirjat-Sefer.

¹²Kalevi tha: «Kush e pushton Kirjat-Seferin, do t'i jap për grua bijën time, Ahsanë.» ¹³Atëherë Otnieli, biri i Kenazit, vëllait të tij më të vogël, e pushtoi qytetin dhe mori për grua bijën e Kalevit. ¹⁴Ditën e martesës Otnieli e nxiti gruan e tij t'i kërkonte atit të saj diçka për tokën e punueshme. Ajo zbriti nga gomari i saj dhe Kalevi e pyeti: «Çfarë dëshiron?» ¹⁵Ajo iu përgjigj: «Tani që po ndahemi, më beko dhe më jep një dhuratë, si shenjë që bekimi yt do të më shoqërojë. Ti më ke martuar në Negev, ku bie pak shi; më jep të paktën dy burime!» Atëherë Kalevi ia dha burimet e sipërme dhe burimet e poshtme pranë Hevronit.

¹⁶Kënasit, pasardhësit e vjehrrit të Moisiut, ishin larguar bashkë me burrat e fisit të Judës nga Tamari, qyteti i palmave. Ata shkuan në shkretëtirë, në jug të Aradit, dhe u vendosën atje. Atje u vendosën midis amalekasve.

¹⁷Burrat e fisit të Judës dhe të Shimonit i mundën banorët kënanas të qytetit Cefat. Ata zbatuan mbi ta vendimin e shkatërrimit nga Zoti dhe i dhanë qytetit emrin Horma (Shkatërrim). ¹⁸Burrat e Judës shtinë në dorë qytetet Gaza, Ashkelon dhe Ekron, bashkë me krahinat përreth tyre. ¹⁹Me ndihmën e Zotit, ata shtinë në dorë edhe zonën malore të Judës. Por ata nuk arritën t'i nënshtonin banorët e rrafshinës bregdetare, sepse këta kishin karroca të hekurta. ♦ ²⁰Qyteti Hevron iu premtua Kalevit, sipas urdhrit të Moisiut, dhe Kalevi dëboi prej tij tre bijtë e Anakut, bashkë me klanet e tyre.

²¹Burrat e fisit të Benjaminut nuk arritën t'i dëbonin jevusasit nga Jerusalemi.

Prandaj jevusasit banojnë atje edhe sot, pranë njerëzve të Benjaminut.

♦ Kjo jep të kuptojë që filistenjtë, me teknologjinë e tyre të sipërme, tashmë ishin të vendosur në atë krahinë.

Fiset veriore pushtojnë territorin e tyre

²²⁻²³Pasardhësit e Josefut, fiset e Efraimit dhe të Mënasheut, depërtuan në tokën e premtuar pranë Bet-Elit – dikur quhej Luz – dhe Zoti i përkrahu. Ata dërguan zbulues për të marrë vesh se si ta pushtonin Bet-Elin. ²⁴Këta hasën një njeri që po dilte nga qyteti, dhe i thanë: «Na trego ku mund të depërtojmë në qytet dhe ne do të ta falim jetën.» ²⁵Ai ua tregoi vendin më të dobët të fortifikimit të qytetit dhe izraelitët e pushtuan qytetin. Ata i vranë banorët, por atij njeriu dhe familjes së tij ia falën jetën. ²⁶Ai depërtoi në vendin e hitasve dhe themeloi një qytet, të cilit ia ngjiten emrin Luz. Kështu quhet ai edhe sot.

²⁷Por fisi i Mënasheut nuk arriti t'i dëbonte banorët e qyteteve Bet-Shan, Taanah, Dor, Jivlam dhe Megido, si dhe të fshatrave përreth tyre. Kështu, kënanasit vazhdonin të banonin në këtë krahinë. ²⁸Kur izraelitët u përforcuan, i detyruan kënanasit të bënin angari, por nuk mund t'i dëbonin nga vendi. ♦

²⁹Fisi i Efraimit nuk arriti t'i dëbonte kënanasit nga qyteti Gezer; prandaj ata ende banojnë në krahinën e tyre.

³⁰Fisi i Zevulunit nuk arriti t'i dëbonte kënanasit nga qytetet Kitron dhe Nahalol; ata vazhdonin të banonin atje dhe më vonë u detyruan të bënin angari.

³¹Fisi i Asherit nuk arriti t'i dëbonte banorët e Akos dhe Sidonit, e as njerëzit e Mahalevit, Ahzivit, Helbës, Afekut dhe Rehovit. ³²Prandaj njerëzit e Asherit banojnë edhe sot mes kënanasve.

³³Fisi i Naftaliut nuk arriti t'i dëbonte banorët e Bet-Shemeshit dhe të Bet-Anatit, prandaj në krahinën e tyre ata banuan bashkë me kënanasit. Por kënanasit u detyruan të bënin angari për ta.

³⁴Kur burrat e fisit të Danit kërkuan të depërtonin në rrafshinë, amorasit i detyruan të tërhiqeshin në

malësi. ³⁵Kështu, amorasit arritën t'u bënë ballë atyre në Har-Heres, Ajalon dhe Shaalvim; por, më vonë, ata i mundën fisi i Efraimit dhe fisi i Mënasheut, të cilët i detyruan të bënin angari.

³⁶Kufiri jugor i amorasve kalonte përgjatë territorit të edomasve, duke u nisur, në perëndim, nga Qafa e Akrepave.

♦ Kështu, ajo që kishin arritur ishte ndarja e vendit e jo pushtimi i plotë i tij. Arsyeya jepet te 2,1-5.

Izraeli detyrohet ta ndajë vendin me kënanasit

2 Engjëlli i Zotit hipi nga Gilgali në Bohim dhe u tha izraelitëve: "Ju kam nxjerrë jashtë Egjiptit dhe ju kam sjellë në vendin që ua premtova me be të parëve tuaj. Dhe ju kam thënë: «Do ta mbaj përgjithmonë besëlidhjen që kam lidhur me ju; por ju nuk duhet të lidhni asnjë marrëveshje me banorët e këtij vendi. Ju duhet t'i shembni altarët e perëndive të tyre.» Por nuk më keni dëgjuar. Si guxonin të bëni një gjë të tillë? Prandaj tani po ju them: Tani nuk do t'i dëboj para jush banorët e vendit, por ata do të bëhen kurthi juaj. Gjithnjë do të tundoheni e do t'i adhuronin perënditë e tyre dhe kjo do të shkaktojë rrënimin tuaj."

⁴Të gjithë izraelitët i dëgjuan këto fjalë dhe filluan të qanin. ⁵Prandaj edhe vendin e quajtën Bohim (Qarësit). Atje izraelitët i kushtuan Zotit fljime.

Mosbindja e izraelitëve pas vdekjes së Joshuas

⁶Kur Joshua e kishte shpërndarë mbledhjen pranë Shehemit, të gjithë izraelitët shkuan për t'i shtënë në dorë territoret e tyre të caktuara. ⁷Sa kohë që ishte gjallë Joshua dhe sa kohë që jetuan kryetarët e popullit, të cilët kishin parë me sytë e tyre mrekullitë e mëdha të Perëndisë, izraelitët e dëgjuan Zotin. ⁸Joshua, biri i Nunit, shërbëtori i Perëndisë, vdiq në moshën 110 vjeç. ⁹Atë e varrosën në pronën e tij të trashëguar, në Timnat-Heres, në malësinë e Efraimit, në veri të malit Gaash.

¹⁰Më së fundi, mbarë ai brez vdiq. Brezi i ri e harroi Zotin dhe gjithçka që ai kishte bërë për Izraelin. ¹¹

¹²Izraelitët mëkatuan kundër Zotit; ata u larguan nga Perëndia e të parëve, që i kishte nxjerrë nga Egjipti, dhe shkuan pas perëndive të huaja. Ata filluan të adhuronin perënditë e popujve fqinj, dhe kështu e fyen Zotin. ♦ ¹³Meqë adhuronin perëndinë Baal dhe perëndeshën Astarte në vend të tij, ¹⁴⁻¹⁵Zoti u zemërua me ta. Ai bëri që ata t'i sulmonin e të plaçkitnin herë pas here beduinët grabitqarë. Gjithashtu, izraelitët Ai ua dorëzoi popujve fqinj, armiqve. Ai bëri që të pësonin disfatë sa herë që shkonin në luftë, duke vënë në vend kërcënimin e tij. Kështu, ata ranë në hall të madh.

¹⁶Herë pas here Zoti vuri në krye të izraelitëve njerëz me rëndësi, gjyqtarët, të cilët i liruan ata nga kthetrat e fiseve fqinje grabitqare. ¹⁷Por ata nuk i dëgjuan as gjyqtarët e tyre. Vazhdonin të vraponin pas perëndive të huaja duke i adhuruar ato. Ata ishin larguar shumë shpejt nga rruga e drejtë dhe, ndryshe nga të parët e tyre, nuk i zbatonin më urdhërimet e Zotit. ¹⁸Sidoqoftë, Zoti kishte mëshirë kur ata rënkonin nën veprimin arbitrar të shtypësve të tyre. Herë pas here ai u jepte një shpëtimtar që e përkrahte dhe me anë të tij i lironte izraelitët nga kthetrat e armiqve të tyre.

Kjo vazhdonte derisa jetonte shpëtimtari, ¹⁹por, pas vdekjes së tij, ata dilnin përsëri të pabesë dhe bënin idhujtari më të keqe se ajo e të parëve. Ata nuk mendonin të përmirësoheshin duke hequr dorë nga kryeneçësia dhe mosbindja e tyre. ²⁰Për këtë Zoti u zemërua me ta dhe vendosi: «Meqë ky popull nuk më dëgjon dhe vazhdimisht e shkel besëlidhjen që bëra me të parët e tij, ²¹atëherë nuk do të dëboj përpara tyre asnjë popull tjetër prej vendit të Kënaanit. ²²Me anë të popujve që Joshua nuk arriti t'i mundte, do t'i vë në provë izraelitët, për të parë nëse ata do të më dëgjojnë si të parët e tyre, ose jo.»

²³Prandaj Zoti i lejoi këta popuj të banonin në vendin e Kënaanit: as Joshua e as izraelitët e tjerë nuk arritën t'i dëbonin.

♦ Ndryshe nga izraelitët, këta popuj kishin kultivuar tokën që moti dhe ua atribuonin suksesin e tyre me rritjen e të korrave perëndive mashkullore dhe femërore të ndryshme. Ata besonin se këto perëndi regullonin tokën dhe motin, dhe kështu pjellorinë e fushës dhe të grigjës.

Popujt e huaj që mbetën në vend

3 ¹⁻²Zoti lejoi që disa popuj të huaj të mbeteshin në vendin e Kënaanit. Me anë të tyre, Zoti donte t'i vinte në provë izraelitët e brezave të mëvonshëm, që nuk kishin marrë pjesë në luftërat për të shtënë në dorë tokën e premtuar. Përveç kësaj, izraelitët duhej të kishin rast të ushtroheshin vazhdimisht në luftë.

³Popujt që Zoti i lejoi të banonin pranë izraelitëve në tokën e premtuar janë:

filistenjtë në pesë prej qyteteve të tyre, të gjithë kënanasit, fenikasit dhe, në fund, horasit që banojnë në malësinë e Libanit, midis Hermonit dhe Levo-Hamatit. ⁴Me anë të këtyre popujve, izraelitët duhej të viheshin në provë. Zoti donte të shihte nëse ata do t'i zbatonin urdhërimet e tij që u kishte dhënë të parëve, nëpërmjet Moisiut.

⁵Kështu, izraelitët banonin mes kënanasve, hitasve, amorasve, perizasve, horasve dhe jevasasve.

⁶Izraelitët bënë martesë me këta popuj, duke marrë e duke dhënë vajza, dhe adhuruan perënditë e tyre.

Gjyqtari Otniel

⁷Izraelitët mëkatuan kundër Zotit; ata e harruan Zotin, Perëndinë e tyre, dhe iu faleshin perëndive të kënanasve, Baalit dhe Asherës. ⁸Atëherë Zoti u zemërua me ta dhe i dorëzoi të Kushan-Rishataimi, një mbret në Mesopotaminë e sipërme. Ata qëndruan tetë vjet nën sundimin e tij despotik. ♦

⁹Pastaj izraelitët e thirrën Zotin për ndihmë dhe ai nxori nga gjiri i popullit një shpëtimtar: Otnielin, birin e Kenazit, vëllait më të vogël të Kalevit. ¹⁰Shpirti i Zotit e shtiu në dorë dhe e bëri atë udhëheqës të izraelitëve. Ai shkoi në luftë kundër Kushan-Rishataimit dhe Zoti e ndihmoi, kështu që e mundi mbretin e Mesopotamisë.

¹¹Pas kësaj, Otnieli jetoi edhe 40 vjet dhe gjatë kësaj kohe vendi nuk u shqetësua më nga armiqtë.

♦ Kjo do të përfaqësojë përparimin hitas (pas pushtimit të Mesopotamisë së sipërme) në Palestinë në kohën e sundimit të faraonit Amenhotep III (1394-1357).

Ehudi e shpëton Izraelin me dinakëri

¹²Por izraelitët mëkatuan përsëri kundër Zotit. Atëherë Zoti e lejoi mbretin moavas Eglon që t'i shtinte në dorë. ¹³Egloni u lidh me amonasit dhe amalekasit, i mundi izraelitët dhe pushtoi qytetin Jeriho. ¹⁴Për 18 vjet izraelitët u detyruan t'i paguanin haraç mbretit moavas.

¹⁵Pastaj izraelitët e thirrën Zotin për ndihmë dhe ai u dha një shpëtimtar: Ehudin, birin e Gerës, prej fisit të Benjaminit. Ehudi ishte mëngjarash. Kur izraelitët e caktuan t'i paguante mbretit Eglon haraç, ¹⁶ai farkëtoi për vete një shpatë të shkurtër me dy tehe dhe e lidhi, nga ana e djathtë, nën rrobën e tij. ¹⁷Pastaj ai ia dorëzoi haraçin mbretit Eglon, i cili ishte njeri shumë i shëndoshë. ¹⁸⁻¹⁹Pas dorëzimit të haraçit, Ehudi i shoqëroi njerëzit që e kishin mbajtur haraçin gjer te gurët e shuguruar pranë Gilgalit, pastaj u kthye tek Egloni.

Ai i tha mbretit: «Kam një lajm të fshehtë për ty!» «Shsht! – tha Egloni, – të mos e dëgjojë kush!» Kështu, të gjithë shërbëtorët dolën. ²⁰Egloni ishte ulur në dhomën e sipërme që ishte rezervuar vetëm për të, sepse ishte e freskët. Ehudi i tha: «Kam një lajm nga Perëndia për ty.» Pastaj Egloni u ngrit nga karrigia e tij.

²¹Atëherë, me dorën e majtë Ehudi nxori shpatën, që e kishte në të djathtë e vet, dhe ia nguli mbretit në bark. ²²Tehu i shpatës u fut i tëri në trupin e Eglonit, madje edhe dorëza humbi në dhjamë. Ehudi e la shpatën në trupin e Eglonit, ²³mbylli derën me çelës dhe doli nga dritarja.

²⁴Pasi Ehudi iku, shërbëtorët e Eglonit donin të shihnin mbretin, por e gjetën derën e dhomës së sipërme të mbyllur me çelës. «Me siguri ai po kryen nevojat e tij» – menduan.

²⁵Ata pritën më kot: dera nuk u hap. Në fund, sollën çelësin dhe e hapën derën. Zotëria i tyre ishte shtrirë përtokë i vdekur.

²⁶Ndërsa shërbëtorët kishin pritur prapa derës, Ehudi kishte gjetur strehim. Tashmë ai i kishte kaluar gurët e shuguruar dhe kishte arritur shëndoshë e mirë në Seirë, në malësinë e Efraimit. ²⁷⁻²⁸Sapo mbërriti, i ra brrit sinjalizues, dhe burrat izraelitë u mblodhën rreth tij. «Pas meje! – u dha urdhër ai. – Zoti jua ka dorëzuar armiqtë tuaj, moavasit.» Ata i shkuan pas në rrafshinën e Jordanit dhe pushtuan vendkalimet në lumë, që moavasit të mos iknin. ²⁹Atë ditë ata vranë 10.000 moavas, burra të fortë dhe të regjur në luftë; asnjëri nuk arriti të shpëtonte.

³⁰Pas kësaj fitoreje mbi moavasit, vendi jetoi një periudhë paqësore 80 vjeçare. ♦

♦ Kjo mund të përputhet me paqësimin e vendit nga faraoni Seti më 1318.

Gjyqtari Shamgar

³¹Pas Ehudit u paraqit Shamgari, biri i Anatit. Ai vrau 600 filistenj ♦ me një hosten. Kështu, ai i shpëtoi izraelitët nga armiqtë e tyre.

♦ vala më e herët e popujve nga deti. 600 ishte terminologji e zakonshme për një çetë nën komandën e oficerit.

Perëndia i shpëton izraelitët me anë të një gruaje

4 Pas vdekjes së Ehudit, izraelitët mëkatuan përsëri kundër Zotit. ²Atëherë ai i dorëzoi të Javini, mbreti i qytetit kënanas Hacor. Komandanti i ushtrisë së tij, Sisera, e kishte shtabin në Haroshet-Goim. ♦

³Javini kishte 900 karroca të hekurta. ♦♦ Për 20 vjet ai i kishte shtypur rëndë izraelitët. Prandaj e thirrën Zotin për ndihmë.

⁴Në atë kohë detyrën e gjyqtarit në Izrael e kryente një profeteshë: Dëvora, e shoqja e Lapidotit. ⁵Nën palmën e quajtur me emrin e saj, midis Ramës dhe Bet-Elit, në malësinë e Efraimit, ajo vendoste për çështjet gjyqësore që i parashtronin izraelitët. ⁶Një ditë, kjo grua thirri Barakun, birin e Avinoamit prej Kedeshit, në territorin e fisit të Naftaliut. Ajo i tha: »Zoti, Perëndia e Izraelit, po të ngarkon me këtë detyrë: «Merr 10.000 burra prej fisit të Naftaliut dhe fisit të Zevulunit dhe shko me ta në malin Tavor. ⁷Unë do ta

tërheq komandantin e Javinin, Siserën, me karrocat e tij dhe me mbarë ushtrinë e tij, deri në përroin Kishon dhe atje do të të jap fitoren mbi të.»

⁸Baraku i tha Dëvorës: «Do të shkoj vetëm në qoftë se vjen edhe ti me mua. Pa ty nuk guxoj.»

⁹«Mirë, – iu përgjigj Dëvora, – do t'ju shoqëroj. Por atëherë lavdia për këtë fitore do të më takojë mua e jo ty. Zoti do ta dorëzojë Siserën te një grua!»

Kështu, Dëvora shkoi me Barakun në Kedesh. ¹⁰Baraku i thirri burrat e fiseve të Naftaliut dhe të Zevulunit të paraqiteshin atje. 10.000 veta e shoqëruan në malin Tavor. Dëvora ishte me të.

¹¹Kenasi Hever ishte ndarë nga vëllezërit e tij fisnorë, pasardhësit e Hovavit, vjehrrit të Moisiut, dhe dalngadalë i ishte afruar pranë lisit Cananimin afër Kedeshit. Atje kishte ngritur çadrën e tij.

¹²Siserën e njoftuan që Baraku kishte mbledhur një ushtri në malin Tavor. ¹³Menjëherë i thirri 900 karrocat e tij të luftës dhe shkoi nga Harosheti në përroin Kishon. ¹⁴Kur mbërriti atje, Dëvora i tha Barakut: «Përpara! Sot Zoti ta ka dorëzuar Siserën dhe mbarë ushtrinë e tij. Unë po e shoh Zotin që po ecën përpara teje në luftë!» Pastaj Baraku, me 10.000 trupat e tij, u sul nga mali Tavor poshtë në luginë.

¹⁵Kur ata iu turrën kënanasve me shpata të zhveshura, Zoti i kallë tmerr komandantit armik dhe mbarë ushtrisë së tij. Sisera u hodh nga karroca e tij dhe iku në këmbë.

¹⁶Baraku e ndoqi karrocën e Siserës dhe ushtarët e tij deri në Haroshet-Goim. Mbarë ushtria u asgjësua; asnjëri nuk shpëtoi.

♦ Enklava huriane në Galile. Sisera ishte komandant hurian. Kjo ishte një përpjekje për rimëkëmbjen e fuqisë kananase në Izraelin verior. Më 1468 faraoni Tutmose III mundi një koalicion kananas me 924 karroca në rrafshinën e Megidos.

♦♦ Është fjala për forcat e mbarë koalicioni.

Komandantin armik e gjen vdekja

¹⁷Sisera iku deri në çadrën e Jaelit, gruas së kenasit, Heverit; sepse fisi i Heverit kishte marrëdhënie të mira me Javinin. ¹⁸Jaeli i doli përpara Siserës dhe i tha: «Hyr tek unë, o zotëri! Nuk ke pse t'u frikësohesh.» Ai hyri në çadrën e saj dhe ajo e çoi prapa perdes.

¹⁹«Më jep të pi pak ujë! – iu lut. – Kam shumë etje.» Ajo i solli rrëshiqin me qumësht, i dha të pinte dhe uli perden. ²⁰«Qëndro në hyrjen e çadrës! – i tha Sisera. – Nëse vjen ndokush dhe të pyet a ka njeri këtu, ti përgjigju: «Jo, asnjëri!»

²¹Por Jaeli mori një kunj dhe një çekan dhe iu afrua pa zhurmë. Ai ishte i shtrirë anash dhe, i rraskapitur, kishte rënë në gjumë të thellë. Ajo ia shpoi tëmthas tejpërtej me kunjin, derisa ai u ngul në tokë.

²²Pas pak arriti Baraku, që po e ndiqte Siserën. Jaeli i doli përpara e i tha: «Eja me mua; do të të tregoj njeriun që po kërkon!» Baraku shkoi me të në çadër dhe e gjeti Siserën të vdekur, të shtrirë përtokë, me kokën e shpuar me kunj.

²³Kështu, Perëndia bëri që mbreti kënanas, Javini, të pësonte disfatë të rëndë nga izraelitët. ²⁴Në vijim ata u hodhën pa pushim në sulm kundër tij dhe në fund arritën ta vritnin.

Kënga e fitores së Dëvorës

5 Atëherë Dëvora bashkë me Barakun, birin e Avinoamit, kënduan këngën që vijon:

²Mbarë Izraeli ishte i vendosur për luftë, burrat erdhën vullnetarisht në ushtri – lavdi i qoftë Zotit për këtë! ³Ju mbretër dhe kryetarë, më dëgjoni! Do të këndoju për nder të Zotit; kënga dhe brohoritja ime le të kumbojnë për lavdinë e Perëndisë së Izraelit!

⁴Kur zbritte nga malësia e Seirit, o Zot, dhe arrite gjer te ne nga stepat e gjelbra të Edomit, atëherë u tund mbarë toka, nga qielli ra rrebesh, retë e derdhën shiun e tyre. ⁵Malet u tundën, kur u afrua Zoti, Perëndia, të cilën e nderon Izraeli, që iu shfaq popullit të vet në malin e Sinait.

⁶Në kohën kur jetonte Shamgari, biri i Anatit, edhe në kohën e Jaelit, karvanët nuk bënë rregullisht më udhëtimin; udhëtarët që shkonin zakonisht nëpër rrugët kryesore, detyroheshin të merrnin shtigje të fshehta. ⁷Askush nuk guxonte të punonte arat, të gjitha fshatrat ishin të shkreta, derisa dole ti, o Dëvora, dhe veprime si nënë e Izraelit! ⁸Populli zgjodhi perëndi të reja: izraelitët u lidhën me djaj. Por prej 40.000 burrash izraelitë, askush nuk kishte as heshtë e as mburojë.

⁹Zemra ime rreh për heronjtë e Izraelit, për burrat që erdhën vullnetarisht prej popullit – lavdi Zotit për këtë! ¹⁰Mendohuni mirë, ju të gjithë që ngitni gomarë të bardhë; ju që jeni të ulur në qilima të butë dhe ju që udhëtoni në këmbë!

¹¹Pranë të gjitha burimeve, atje ku barinjët bëjnë zhurmë duke nxjerrë ujë dhe ku u japin për të pirë bagëtive të tyre, atje duhen lavdëruar veprat e mëdha, me të cilat Zoti e shpëtoi popullin e tij; për këtë mbarë populli i Izraelit duhet të dalë prej të gjitha qyteteve! ¹²Ngrihu, ngrihu, o Dëvora dhe këndo një këngë! Ngrihu, o Barak, biri i Avinoamit, zini robër me shumicë!

¹³Pastaj besnikët zbritën nga malet për t'u vënë nën komandën e udhëheqësve të tyre; populli i Zotit u mblodh i armatosur: ¹⁴efraimasi, të fortë si amalekasi, pastaj turmat e Benjamin; prej Mahirit erdhën komandantët, prej Zevulunit drejtuesit e reparteve; ¹⁵u paraqitën kryetarët e Jisakarit, ata erdhën bashkë

me Dëvorën, dhe Baraku u shkoi pas – kështu zbritën me sulm në luginë. Klanet e Ruvenit u këshilluan për shumë kohë dhe megjithatë nuk arritën të vendosnin.

¹⁶Përse qëndroni të shtrirë pranë vathëve duke dëgjuar melodinë e fyellit të barinjve? Te Ruveni këshillimi zgjati shumë! ¹⁷Prej Gileadit nuk kishte asnjëri; ata banojnë në anën tjetër të Jordanit. Përse Dani qëndroi pranë anijeve të tij? Në bregun e detit banojnë ata të Asherit, edhe ata mbetën atje pranë gjirit të detit.

¹⁸Por burrat e Zevulunit dhe të Naftaliut provuan në fushën e betejës trimërinë e tyre dhe pa frikë vunë në rrezik jetën e tyre.

¹⁹Pastaj erdhën ata, sundimtarët e Kënaanit, u afruan dhe hynë në luftë pranë Taanahut, ata luftuan pranë moçalishtës së Megidos; ♦ por nuk arritën të merrnin as plaçkë e as argjend.

²⁰Vetë yjet nga orbitat e tyre morën pjesë në luftë dhe luftuan kundër Siserës. ²¹Ujërat e Kishonit rrodhën dhe i morën armiqtë me vete. – Marshojmë me guxim në sulm! ²²Atëherë u larguan kuajt e shpejtë dhe dheu gjëmonte nën thundrat e tyre.

²³Hidheni mallkimin kundër banorëve të Merozit! (Kështu thotë Zoti nëpërmjet engjëllit të tij). Mallkoni qytetin dhe të gjithë ata që banojnë atje, sepse nuk donin ta përkrahnin Zotin, sepse luftëtarët e tyre nuk i erdhën në ndihmë!

²⁴Por, bekuar qoftë Jaeli, gruaja e Heverit, kenasit! U lavdëroftë ndër gra! ²⁵Kur Sisera iu lut për ujë, ajo i ofroi qumësht për të pirë, në kupë të çmuar i dha të pinte. ²⁶Por pastaj mori një kunj dhe me dorën e djathtë kapi çekanin. Pastaj e goditi, ia dërrmoi kafkën dhe ia shpoi tëmthas me kunj. ²⁷Ai u shemb, u rrëzua përtokë dhe mbeti i shtrirë para këmbëve të saj. Ai u shtri i vdekur, i erdhi fundi.

²⁸Në shtëpi pret nëna e tij, ajo plot shqetësim shikon nga kafazi i dritares. «Ku është futur? – pyet. – Përse nuk vjen? Kur do të dëgjoj gjëmimin e karrocës së tij?»

²⁹Më e urta prej grave të fisit të saj i përgjigjet dhe nëna vazhdimisht i përsërit fjalët pas saj: ³⁰«Sigurisht merren me ndarjen e plaçkës së luftës: një vajzë ose dy për çdo luftëtar; për Siserën stofra të çmuara dhe të qëndisura, dhe një pëlhurë të qëndisur me ngjyra në të dyja anët, për të mbulluar shpatullat e ngadhënjimtarit.»

³¹Ashtu si Siserës le t'u ndodhë të gjithë atyre që të kundërvihen, o Zot! Por miqtë e tu do të dalin fitimtarë, si dielli i ndritshëm që ngrihet lart!

Pastaj, për 40 vjet vendi kaloi një periudhë paqeje. ♦♦

♦ moçalishta përgjatë lumit Kishon. ♦♦ Kjo periudhë (1223-1183) mund të përputhet me sundimin e fortë të Ramesis III (1204-1172). Kjo dhe inkursionet e tjera mund të kenë ndikuar vetëm armiqtë e Izraelit që banonin në krahinën bregdetare dhe kështu nuk përmenden në historinë biblike.

Perëndia i ndëshkon izraelitët nëpërmjet midjanasve

6 Izraelitët mëkatuan përsëri kundër Zotit. Për këtë Zoti i dorëzoi te midjanasit, ²që t'i shtypnin.

Izraelitët u fshehën prej tyre në shpella dhe në gryka të paarrishme dhe kërkuan strehë në male. ³Sa herë që izraelitët kishin mbjellë arat, midjanasit, bashkë me amalekasit, të lidhur edhe me beduinët, e sulmonin vendin nga lindja ⁴dhe ua shkretënin arat deri në Gaza. Nuk linin asgjë që mund të hahej dhe vidhnin të gjithë bagëtinë: dele, dhi, bagëti të trashë dhe gomarë. ⁵Ata e kishin zakon të hynin për të plaçkitur në vendin e Izraelit, bashkë me kopetë dhe çadrat e tyre. Ata ishin aq të shumtë në numër sa karkalecat; askush nuk arriti t'i numëronte ata e as devetë e tyre.

⁶Nga sulmet dhe nga plaçkitjet e tyre, izraelitët u varfëruan shumë. Në mjerimin e tyre ata e thirrën Zotin për ndihmë. ⁸Atëherë Zoti u dërgoi një profet që u tha: "Zoti, Perëndia e Izraelit, ju thotë: «Ju kam liruar nga skllavëria në Egjipt dhe ju nxora që andej. ⁹Ju shpëtova nga egjiptianët si dhe nga pushteti i të gjithë popujve që donin t'ju shtypnin. I dëbova këta popuj prej vendit të tyre dhe jua dhashë juve.» ¹⁰Dhe ju thashë: 'Unë jam Zoti, Perëndia juaj. Mos adhuronit perënditë e amorasve, në vendin e të cilëve banoni!' Por ju nuk më keni dëgjuar.»"

Perëndia e thërret Gidonin si shpëtimtar të Izraelit

¹¹Engjëlli i Zotit zbriti dhe u ul nën lisin pranë Ofrës. Ky vend i takonte pronës së Joashit, një njeriu prej klanit të Aviezerit. Biri i tij, Gidoni, po shinte grurin në shtrydhësen e rrushit që gjendej aty pranë, për ta fshehur prej midjanasve. ¹²Pastaj iu shfaq engjëlli i Zotit dhe i tha: «Perëndia është me ty, o luftëtar trim!»

¹³Gidoni iu përgjigj: "Më falni, o zotëri! Por në qoftë se Perëndia është me të vërtetë me ne, si ndodh që fatkeqësitë na ndjekin nga pas? Megjithatë, të parët tanë na kanë treguar: «Zoti na nxori nga Egjipti.» Ku janë atëherë të gjitha mrekullitë e tij të mëdha? Jo, Zoti na ka lënë në baltë dhe na ka dorëzuar te midjanasit!"

¹⁴Por Zoti i tha: «Ti je i fortë dhe guximtar. Shko dhe shpëtoje Izraelin nga pushteti i midjanasve. Po të dërgoj unë!»

¹⁵«Por, o Zot, – kundërshtoi Gidoni, – si mund ta çliroj unë Izraelin? Klani im është më i vogli në mbarë fisin e Mënashaut dhe unë jam më i riu në familjen time.»

¹⁶«Unë do të të bëhem krah, – i tha Zoti, – dhe ti do t'i asgjësosh befaz midjanasit.»

¹⁷Gidoni iu përgjigj: «Atëherë ki mirësinë të më japësh një shenjë për të më treguar që vërtet është vetë Zoti ai që po flet me mua! ¹⁸Mos u largo prej këtej derisa të të sjell një dhuratë.» «Do të pres derisa të kthehesh» – tha Zoti. ¹⁹Gidoni shkoi në shtëpi, gatoi një edh dhe bëri bukë të ndorme prej një korite plot me grurë. Pastaj vuri mishin në një shportë, hodhi lëngun në një vorbë, i solli të gjitha aty nën lis dhe ia ofroi engjëllit të Zotit.

²⁰Por engjëlli i tha: «Vëre mishin dhe bukët këtu në shkëmb, por lëngun derdhe!»

Gidoni bëri siç i kishte thënë engjëlli. ²¹Pastaj engjëlli i Zotit i preku me shkop mishin dhe bukët.

Menjëherë nga shkëmbi doli zjarri që i përpiu të gjitha. Po atë çast engjëlli u zhduk.

²²Atëherë Gidoni e kuptoi se kush kishte folur me të. «O Zot, Perëndia ime! – thirri ai. – E kam parë engjëllin tënd dhe kam qëndruar ballë për ballë me të. Duhet të vdes!»

²³Por Zoti i tha: «Mes nesh është paqja! Mos ki frikë, ti nuk duhet të vdesësh.» ²⁴Pastaj Gidoni ndërtoi në atë vend një altar për nder të Zotit dhe e quajti: «JAHVE-SHALOM (Zoti është paqe).» Ky altar qëndron edhe sot në Ofra, në territorin e klanit të Aviezerit.

Gidoni shkatërron altarin idhujtar

²⁵⁻²⁶Po atë natë Zoti i tha Gidonit: «Merr një dem të atit tënd, demin njëvjeçar. Hip në majën e malit, shemb altarin e Baalit, që qëndron në tokën e atit tënd, dhe preje shtyllën e shuguruar që gjendet pranë tij. Në atë vend ndërto sipas modelit të duhur një altar për nderin tim dhe më kushto demin njëvjeçar si flijim përkushtimi. Si dru zjarri përdor shtyllën e shuguruar që do të presësh.»

²⁷Gidoni mori me vete dhjetë veta prej shërbëtorëve të tij dhe bëri gjithçka që i kishte dhënë Zoti si detyrë.

Por këtë e bëri gjatë natës, pasi kishte frikë prej pjesëtarëve të familjes së tij, si dhe prej burrave të fshatit.

²⁸Të nesërmen në mëngjes banorët e vendit zbuluan që altari i Baalit ishte shembur, shtylla e shuguruar ishte prerë dhe në altarin e ndërtuar rishtas ishte flijuar një dem me djege. ²⁹Secili pyeste: «Kush e ka bërë këtë?»

Kur doli se ishte Gidoni, ³⁰ata të gjithë shkuan tek ati i tij, Joashi, dhe i thanë: «Na e dorëzo birin tënd! Ai duhet të vdesë. Ai ka shembur altarin e Baalit dhe ka prerë shtyllën e shuguruar.»

³¹Por, ati i Gidonit ua ktheu: «Përse ndërhyini në punët e Baalit? A ju përket juve të ndërhyini për të? Në qoftë se ai është perëndi, le të luftojë vetë dhe të hakmerret kundër atij që i ka shembur altarin. Kush i vjen në ndihmë, le ta paguajë me kokë e të mos mbetet gjallë mëngjesin tjetër!»

³²Meqë i ati kishte thënë: «Baali le të mbrojë veten», që atëherë ata e quajtën Gidonin edhe Jerubaal.

Gidoni i lutet Perëndisë për një shenjë

³³Midjanasit, amalekasit dhe beduinët nga oazet i mblodhën të gjitha forcat e tyre dhe kaluan Jordanin. Në rrafshinën e Jizreelit ata ngritën fushimin. ³⁴Pastaj Shpirti i Zotit e shtiu në dorë Gidonin dhe ai i ra bririt sinjalizues për të mbledhur burrat e klanit të Aviezerit. Të gjithë e ndoqën pas. ³⁵Ai dërgoi lajmëtarë nëpër krahinën e fisit të Mënasheut, ku edhe atje burrat e dëgjuan thirrjen e tij dhe u lidhën me të. Dërgoi lajmëtarë deri te fiset e Asherit, Zevulunit dhe Naftaliut dhe të gjithë i erdhën në ndihmë.

³⁶Ndërkohë, Gidoni iu lut Perëndisë: «Më jep një shenjë, nga e cila do ta kuptoj se ti me të vërtetë do ta çlirosh Izraelin! ³⁷Tani po të shtrij në lëmë lesh të porsaqethur. Bëj që nesër vesa të bjerë vetëm mbi leshin, kurse dheu të mbetet i thatë! Atëherë do të bindem se premtimi yt vlen dhe se ti do ta çlirosh Izraelin nëpërmjet meje.» ³⁸Perëndia ia plotësoi lutjen. Mëngjesin tjetër, kur Gidoni e shtrydhi leshin, vesa mbushi një tas të tërë.

³⁹Gidoni iu lut përsëri Perëndisë: «Mos u zemëro me mua në qoftë se të lutem përsëri për një shenjë! Bëj që nesër leshi të mbetet i thatë, kurse në dheun përreth të bjerë vesa.» ⁴⁰Perëndia ia plotësoi edhe këtë kërkesë. Mëngjesin tjetër leshi ishte i thatë, ndërsa mbi dheun përreth kishte rënë vesë.

Ushtria e Izraelit është tepër e madhe në sytë e Zotit

7 Gidoni, të cilin e quajtën edhe Jerubaal, u nis herët në mëngjes me tërë ushtrinë e tij. Ata e ngritën fushimin pranë burimit Harod. Kampi i midjanasve ndodhej, më në veri, në rrafshinën pranë kodrës More. ♦

²Por Zoti i tha Gidonit: «Ushtria jote është tepër e madhe! Kështu që nuk mund t'jua dorëzosh midjanasit. Ndryshe izraelitët fitoren do t'ia dinë vetes për nder, e jo mua. ³Prandaj, në mbarë fushimin shpall që, të gjithë ata që kanë frikë, të kthehen në shtëpi.» Pas kësaj, 22.000 vetë u kthyen në shtëpi e vetëm 10.000 mbetën pranë Gidonit.

⁴Por Zoti i tha Gidonit: «Ushtria jote ende është tepër e madhe. Burrat le të zbresin në burim, atje do ta bëj vetë zgjedhjen. Do të të them kush do të vijë me ty e kush jo.» ⁵Gidoni i çoi burrat te burimi. Atje Zoti i tha: «Kush përkulet dhe e lëpin ujin me gjuhë si qen, atë vëre mënjanë; kush bie në gjunjë për të pirë, atë vëre në anën tjetër.» ⁶Treqind burra e lëpinë ujin me gjuhë, kurse të gjithë të tjerët ranë në gjunjë për të pirë dhe e çuan ujin te goja me dorë të mbledhur si kupë.

⁷Zoti i tha Gidonit: «Me anë të këtyre 300 burrave që e lëpinë ujin si qen, do ta shpëtoj Izraelin dhe do t'ju shtie midjanasit në dorë. Të tjerët të kthehen në shtëpi.» ⁸Gidoni mbajti pranë vetes vetëm 300 burrat e zgjedhur. Të gjithë të tjerët i ktheu në shtëpi. Ata që qëndruan ua morën të tjerëve ushqimin dhe brirët sinjalizues.

♦ Shkaku i inkursioneve të tilla do të jetë thatësisirë.

Zgjidhja është e sigurt

Kampi i midjanasve ishte poshtë në rrafshinë. ⁹Natën Zoti i tha Gidonit:

«Ngrihu dhe sulmoje fushimin! Unë do të ta shtie në dorë! ¹⁰Por, në qoftë se ke frikë të sulmosh, zbrit poshtë në fushim bashkë me shërbëtorin tënd Pura ¹¹dhe dëgjo se ç'flasin me njëri-tjetrin. Kjo do të të japë zemër për t'i sulmuar.»

Gidoni dhe shërbëtori i tij zbritën poshtë dhe iu afruan tinëz rojave të jashtme të fushimit. ¹²Midjanasit, amalekasit dhe beduinët prej lindjes, që fushonin atje, ishin shpërndarë nëpër rrafshinë porsa një tufë karkalecash dhe devetë e tyre ishin si kokrrizat e rërës në breg të detit.

¹³Kur Gidoni iu afrua rojtareve, njëri po i tregonte shokut të tij një ëndërr. «Merre me mend, – tha ai, – kam parë në ëndërr se si një bukë e elbtë u rrokullis nga mali dhe ra poshtë në fushimin tonë, duke goditur çadrën tonë, e cila u bë njësh me tokën.» ¹⁴Shoku i tij iu përgjigj: «Kjo mund të ketë vetëm një kuptim: izraeliti Gidon do të na mundë; Perëndia na ka lënë në dorë të tij edhe ne, edhe fushimin tonë.»

Perëndia lufton në anën e Gidonit

¹⁵Kur Gidoni e dëgjo ëndërrën dhe kuptimin e saj, ra përmbys dhe falënderoi Perëndinë. Pastaj u kthye në fushimin izraelit dhe thirri: «Ngrihuni! Zoti jua ka lënë në dorë fushimin e midjanasve.»

¹⁶Gidoni i ndau 300 burrat në tri grupe; secili luftëtar mori një bri sinjalizues dhe një pishtar, si dhe një shtambë për ta mbajtur të fshehur pishtarin që digjej. ¹⁷⁻¹⁸Gidoni ua kujtoi edhe një herë me këmbëngulje: «Do ta rrethojmë mbarë fushimin. Kur të hasni në rojat më të largëta, më vështroni me kujdes dhe bëni atë që bëj unë! Dhe, kur të dëgjoni që unë dhe burrat e mi do t'i biem bririt, bjeruni edhe ju brirëve tuaj dhe thërritni: «Për Zotin dhe për Gidonin!»»

¹⁹Në mesnatë Gidoni dhe 100 burra të tij u afruan deri në skaj të fushimit. Midjanasit porsa e kishin ndërruar rojën. Atëherë burrat rreth Gidonit u ranë brirëve dhe thyen shtambat e tyre. ²⁰Repartet e tjera ndoqën shembullin e tyre, u ranë brirëve dhe thyen shtambat e tyre. Secili mbajti në dorën e djathtë pishtarin, kurse në dorën e majtë bririn. Ata thirrën: «Ngrihuni në luftë! Për Zotin dhe për Gidonin!» ²¹⁻

²²Secili prej tyre qëndroi në pozicionin e tij rreth fushimit.

Kur 300 veta u ranë brirëve, Zoti bëri që të shpërthente panik në fushim. Midjanasit e sulmuan njëri-tjetrin me shpatë dhe vrapuan tutje-tëhu duke bërë titur. Në fund, mbarë ushtria mori arratinë drejt Bet-Shitës, Ceredës, Sefat-Avel-Meholës dhe Tabatit.

Roli i Efraimit në kohën e ndjekjes së midjanasve

²³Pastaj mblodhi burrat e fiseve të Naftaliut, Asherit dhe Mënashut, për t'i ndjekur midjanasit. ²⁴Gidoni, gjithashtu, dërgoi lajmëtarë në malësinë e Efraimit dhe u tha burrave që ishin atje: «Zbritni dhe zëruni midjanasve rrugën e shpëtimit! Zini të gjithë përrrenjtë dhe vatë e Jordanit!»

Kështu u mblodhën të gjithë burrat e fisit të Efraimit dhe i zunë përrrenjtë deri në Jordan. ²⁵Ata zunë rob dy udhëheqësit e midjanasve, Orevin dhe Zeevin (d.m.th. «Korbin» dhe «Ujkun») dhe i vranë, Orevin pranë shkëmbit të korbit dhe Zeevin pranë shtypësës së ujkut. Pastaj vazhduan të ndiqnin midjanasit. Kokat e prera të dy udhëheqësve ia çuan Gidonit, në anën tjetër të Jordanit.

8 Burrat e Efraimit i thanë Gidonit: «Përse nuk na thirre kur shkove në luftë kundër midjanasve? Përse na trajtove kështu?» Ata e qortuan rëndë Gidonin. ²Por ai iu përgjigj: «Fitorja që korra unë nuk është asgjë në krahasim me atë që keni arritur ju. Ju e dini proverbin: «Qëmtimi i Efraimit është më i mirë se korrja e Aviezerit!» ³Perëndia jua dha në dorë udhëheqësit e midjanasve; kjo është shumë më tepër nga ç'kam bërë unë.» Kështu, ata u qetësuan dhe u kënaqën.

Gidoni mund pjesën tjetër të midjanasve

⁴Gidoni me 300 burrat e tij ishte hedhur matanë Jordanit. Ata ishin të dërrmuar nga ndjekja e midjanasve, ⁵prandaj ai u tha njerëzve të qytetit Sukot: «Jepuni burrave të mi disa bukë! Ata janë shumë të uritur. Ne po ndjekim mbretërit e midjanasve, Zevahun dhe Calmunën.» ⁶Por pleqtë e qytetit iu përgjigjën: «A je i sigurt se do t'i shtiesh në duar Zevahun dhe Calmunën, që ne t'u japim bukë burrave të tu të rraskapitur?» ⁷Gidoni u tha: «Ju do të ma paguani këtë! Kur Zoti të m'i ketë dorëzuar mbretërit midjanas, do t'ju shemb në dru me hosten dhe me drizat e shkretëtirës!»

⁸Gidoni shkoi më tutje, në Penuel, dhe përsëri atje u lut për bukë, por pleqtë e qytetit i dhanë të njëjtën përgjigje si njerëzit e Sukotit. ⁹Gidoni u tha: «Kur të kthehem shëndoshë e mirë, ♦ do ta shemb kështjellën

tuaj!»

¹⁰Zevahu dhe Calmuna fushonin me ushtrinë e tyre në Karkor. Atyre u kishin mbetur vetëm 1.500 veta, pasi 2.000 ushtarë ishin vrarë në betejën e mëparshme.

¹¹Gidoni mori rrugën që kalon gjatë rrugës në skaj të shkretëtirës, që shkon në lindje të Novahut dhe Jogbohës. Kur midjanasit mendonin se ishin të sigurtë, ai e sulmoi befas fushimin e tyre. ¹²Sulmi i tij u kalli një tmerr çoroditës. Dy mbretërit, Zevahu dhe Calmuna, ikën, por ai i ndoqi dhe i zuri rob.

♦ ose: pas fitores sime.

Gidoni hakmerret

¹³⁻¹⁴Kur Gidoni, biri i Joashit, u kthye nga beteja me midjanasit dhe zbriti nga Qafa e Heresit, hasi një të ri nga qyteti Sukot. Ai e kapi dhe e urdhëroi të bënte një listë të udhëheqësve dhe të pleqve të qytetit, gjithsej 77 emra. ¹⁵Kur arriti në Sukot, u tha njerëzve të qytetit: "Ja ku po jua sjell Zevahun dhe Calmunën, për të cilët më keni përqeshur dhe keni thënë: «A je i sigurt se do t'i shtiesh në duar Zevahun dhe Calmunën, që ne t'u japim bukë burrave të tu të rraskapitur?»"

¹⁶Ai urdhëroi t'i kapnin pleqtë e qytetit dhe t'i rrihnin për vdekje me hosten dhe me drizat e shkretëtirës.

¹⁷Gjithashtu ai dha urdhër ta shembnin kështjellën e Penuelit dhe t'i vritnin burrat e qytetit.

¹⁸Por Zevahun dhe Calmunën i pyeti: «Si ju dukeshin burrat që vratë në malin Tavor?» Ata iu përgjigjën: «Pikërisht si ti, secili i madh si një bir mbreti.»

¹⁹«Ata ishin vëllezërit e mi! – thirri Gidoni. – Ju betohem se, në qoftë se ju nuk do t'i kishit vrarë ata, unë nuk do t'ju vrisja ju.»

²⁰Ai i dha urdhër birit të tij të parëlindur, Jeterit: «Shko e vriti!» Por ai nuk e nxori shpatën e tij nga milli; ai u tremb, sepse ishte ende shumë i ri. ²¹Zevahu dhe Calmuna i thanë: «Kjo është vepër burri, bëje vetë!» Pastaj Gidoni i vrau të dy. Gjysmëhënat e arta që vareshin në qafat e deveve të tyre i mori për vete.

Gidoni nuk e pranon titullin mbretëror

²²Burrat e Izraelit i thanë Gidonit: «Ti na ke çliruar nga duart e midjanasve. Prandaj bëhu tani sundimtari ynë dhe le të sundojnë mbi ne edhe pasardhësit e tu.»

²³Por Gidoni iu përgjigj: «S'do të bëhem sundimtari juaj, as unë e as biri im. Zoti le të sundojë mbi ju!

²⁴Kam vetëm një kërkesë: Më jepni vathët që keni plaçkitur!» Armiqtë e mundur kishin mbajtur vathë të artë; sepse ata ishin jishmaelas.

²⁵«Do të t'i japim me gjithë qejf» – thanë burrat e Izraelit. Ata hapën një rrobë dhe secili hodhi në të vathët e tij të plaçkitur. ²⁶Vathët që u mblodhën në këtë mënyrë, peshonin rreth 20 kilogramë, përveç byzlykëve, varëseve dhe rrobave të purpurta që kishin mbajtur mbretërit midjanas, si dhe stolitë që vareshin në qafët e deveve.

²⁷Prej tyre Gidoni bëri një figurë hyjnore dhe e ngriti në vendlindjen e tij, Ofra. Të gjithë izraelitët erdhën në këtë vend, e adhuruan shtatoren dhe bënë idhujtari. Kjo shkaktoi rrënimin e Gidonit dhe familjes së tij. ♦

♦ Kjo ishte një vepër devocioni që doli keq. Kishte nevojë për një efod për të sunduar mirë. Megjithatë, siç duket, kishte mospajtim midis pohimeve të Gideonit dhe veprimit të tij. Megjithëse nuk pranoi të bëhej mbret, në të vërtetë sillej i tillë.

Vdekja e Gidonit. Mosbindja e përsëritur e izraelitëve

²⁸Midjanasit kishin pësuar një humbje aq të thellë, sa që nuk arritën të vazhdonin më të depërtonin në vend. Vendi qëndroi në paqe për 40 vjet, sa kohë që ishte gjallë Gidoni.

²⁹Gidoni, që quhej edhe Jerubaal, u kthye në shtëpi dhe jetoi atje. ³⁰Gratë e tij të shumta i lindën 70 djem.

³¹Njëra prej shembrave të tij banonte në qytetin Shehem. Ajo i lindi një djalë, të cilin e quajti Avimeleh.

³²Gidoni vdiq në moshë të thyer dhe u varros pranë atit të tij, Joashit, në Ofra, në territorin e klanit të Aviezerit.

³³Pas vdekjes së Gidonit, izraelitët mëkatuan përsëri dhe e bënë Baalin e federatës së Shehemit perëndinë e tyre. ³⁴Ata e harruan Zotin, Perëndinë e tyre, i cili i kishte shpëtuar nga duart e armiqve të tyre përreth.

³⁵Përveç kësaj, ata i trajtuan me mosmirënjohje pasardhësit e Gidonit, megjithë veprat e mëdha që kishte bërë për ta.

Avimelehu do të emërohet mbret

9 Avimelehu, biri i Gidonit, shkoi një ditë në Shehem tek të afërmit kënanas të nënës së tij. Ai thirri gjithë klanin dhe u tha burrave të mbledhur: ²«Pyetni njerëzit e Shehemit ç'preferojnë: të mbretërojnë mbi ta 70 bijtë e Gidonit apo të kenë një mbret të vetëm? Bëjuani të qartë se unë kam në vena të njëjtin gjak si ata.» ³Vëllezërit e nënës së tij ndërhyjnë për Avimelehun dhe ua paraqitën çështjen të gjithë banorëve të Shehemit. Meqë ishte i afërmi i tyre, Avimelehu e fitoi përkrahjen e burrave të Shehemit. ⁴Ata

i dhanë 70 monedha argjendi prej thesarit të tempullit të perëndisë së tyre, që mbante emrin Baal-Bërit (Baali i besëlidhjes).

Me këto të holla Avimelehu bëri për vete disa njerëz që nuk kishin se ç'të humbnin dhe nuk trembeshin nga asgjë. ⁵Ai shkoi me ta në Ofra, në shtëpinë e atit të tij, dhe në majë të një shkëmbi të vetmuar vranë të 70 vëllezërit, bijtë e Gidonit. Vetëm vëllai i tij i vogël, Jotami, shpëtoi gjallë, sepse ishte fshehur. ⁶Pastaj, të gjithë banorët e Shehemit dhe garnizoni i kështjellës u mblodhën dhe nën lirin e madh afër qytetit e emëruan Avimelehun mbret.

Fabula e Jotamit – kritika e mbretërisë

⁷Jotami, të cilin e kishin njoftuar për këtë, hipi në majën e malit Garicim dhe u thirri burrave poshtë: "Më dëgjoni, burra të Shehemit, dhe dëgjoftë Perëndia përgjigjen tuaj! ⁸Njëherë na u mblodhën pemët për të zgjedhur një mbret. Ata i thanë ullirit: «Ti bëhu mbreti ynë!»

⁹Por ulliri u përgjigj: «Për të mbretëruar mbi ju, unë do të detyrohesh të ndërprisja prodhimin e vajit të çmueshëm, me të cilin nderohen perënditë dhe njerëzit. E si të mbretëroj unë mbi pemët e tjera!?"

¹⁰Pastaj pemët i thanë fikut: «Ti bëhu mbreti ynë!» ¹¹Por fiku u përgjigj: «Për të mbretëruar mbi ju, unë do të detyrohesh të ndërprisja prodhimin e fiqve të ëmbël.» ¹²Pastaj i thanë hardhisë: «Ti bëhu mbret!» ¹³Por ajo u përgjigj: «Për të mbretëruar mbi ju unë do të detyrohesh të ndërprisja prodhimin e verës që gëzon edhe perënditë edhe njerëzit.» ¹⁴Në fund i thanë drizës: «Bëhu mbreti ynë!» ¹⁵Dhe driza u përgjigj: «Në qoftë se me të vërtetë doni të më emëroni mbret, atëherë përkuluni dhe kërkoni mbrojtje nën hijen time! Ndryshe, prej gjembave të mi do të dalë zjarri që do të djegë edhe cedrat e Libanit!"

¹⁶Pasi e kishte treguar këtë fabul, Jotami vazhdoi: «A me të vërtetë mendoni se kishit të drejtë të emëroni mbret Avimelehun? E keni harruar çfarë i detyroheni Gidonit dhe familjes së tij!? ¹⁷Për hirin tuaj ati im vuri jetën e tij në rrezik për t'ju çliruar nga duart e midjanasve. ¹⁸Por ju keni ngritur krye kundër familjes së atit tim. Ju i keni vranë 70 bijtë e tij dhe keni emëruar mbret birin e skllaves së tij, vetëm sepse ai është nga fisi juaj. ¹⁹Në qoftë se gjithçka do të ishte në rregull, do t'ju uroja që të gëzoheshit për Avimelehun dhe ai për ju. ²⁰Por, në qoftë se keni bërë padrejtësi, le të dalë zjarri prej Avimelehut dhe t'ju përpijë të gjithëve, ju banorëve të Shehemit dhe repartin e kështjellës! Dhe prej banorëve të Shehemit dhe repartit të kështjellës le të dalë zjarri që do ta përpijë Avimelehun.»

²¹Kur Jotami e mbaroi fjalimin e tij, u largua prej vëllait të tij, Avimelehut, dhe shkoi për të jetuar në Beer.

Marrëdhënie të ndera ndërmjet Avimelehut dhe banorëve të Shehemit

²²Avimelehu mbretëroi për tre vjet mbi Izraelin. ²³Pastaj Perëndia bëri që të shpërthente armiqësia ndërmjet tij dhe banorëve të Shehemit, dhe njerëzit e Shehemit ngritën krye kundër tij. ²⁴Kjo ndodhi sepse Avimelehun duhej ta gjente dënimi që meritonte për shkak të vrasjes së 70 vëllezërve. Edhe banorët e Shehemit duhej të dënoheshin sepse ishin bashkëfajtorë në vrasjen e vëllezërve të tij.

²⁵Për t'i bërë keq Avimelehut, burrat e Shehemit zinin pusi në malet rreth qytetit, nga ku plaçkitnin këdo që kalonte në rrugën pranë. Avimelehu u njoftua për këtë.

²⁶Në këtë kohë në Shehem erdhi Gaali, biri i Evedit, bashkë me pjesëtarët e familjes së tij. Ai fitoi besimin e banorëve të qytetit. ²⁷Pasi bënë vjeljen e rrushit dhe shtrydhën verën e re, ata kremtuan një festë të madhe gëzimi në tempullin e perëndisë së tyre. Ata hëngrën e pinë dhe folën me përbuzje për Avimelehun.

²⁸Gaali i thirri: "Kush është Avimelehu? A duhet që ne, njerëzit e një qyteti si Shehemi, t'i shërbejmë atij? Ai është një bir i izraelitët, Gidonit, dhe ai ka emëruar Zevulin si mbikëqyrës mbi ne! Më mirë le t'u shërbejmë pasardhësve të Hamorit, themeluesit të këtij qyteti! Përse duhet t'i nënshtrohemi Avimelehut?"

²⁹Sikur t'i kisha me vete burrat e Shehemit, Avimelehu

kun do ta kisha hequr qafe shumë shpejt! Unë do t'i thoja atij: «Thirri të mblidhen trupat tuaja dhe përgatitu për luftë!»

³⁰Kur komandanti i qytetit, Zevuli, dëgjoi si e nxiti popullin Gaali, u zemërua. ³¹Ai dërgoi tinëz lajmëtarë tek Avimelehu dhe i tha: «Gaali, biri i Evedit, ka ardhur në Shehem me vëllezërit e tij. Ata i nxitin njerëzit për kryengritje kundër teje. ³²Prandaj shfrytëzoni natën për të lëvizur me trupat tuaja dhe fshihuni në afërsi të qytetit. ³³Sulmojeni qytetin në perëndim dhe kur Gaali me burrat e tij t'ju dalin përpara, mund t'i lani hesapet me të.» ³⁴Avimelehu u afrua natën me trupat e tij dhe i fshehu rreth qytetit të katër repartet.

³⁵Të nesërmen në mëngjes, kur Gaali iu afrua portës së qytetit, Avimelehu dhe burrat e tij dolën nga vendet ku ishin fshehur. ³⁶Gaali i pa dhe i tha Zevulit: «Ja luftëtarët, po zbresin nga malet!» «Ty të duken si njerëz hijet në shpatin e malit» – iu përgjigj Zevuli. ³⁷Por Gaali i tha: «Përkundrazi, ja, luftëtarët po zbresin nga kreshta e malit dhe një repart po afrohet në rrugën që kalon pranë Lisit të orakullit.» ³⁸Por Zevuli i tha: «Ku është tani mburrja jote? Ti ke thënë: «Kush është Avimelehu? A duhet ne, njerëzit e Shehemit, t'i shërbejmë atij?» Tani ja ku po vijnë njerëzit, për të cilët ke folur me kaq përbuzje. Tani paraqitu në detyrë dhe lufto kundër Avimelehut!"

³⁹Burrat e Shehemit i udhëhoqi në luftë Gaali. ⁴⁰Por Avimelehu e zmbropsi, kështu që Gaali u detyrua të kthehej në qytet. Luftëtarët e Avimelehut vranë shumë banorë të qytetit gjatë tërheqjes së tyre për në qytet. ⁴¹Avimelehu u kthye në Arumë dhe atje qëndroi. Por Zevuli e dëboi Gaalin dhe burrat e tij nga

Shehemi.

Avimelehu pushton dhe shkatërron Shehemin

⁴²Të nesërmen burrat e Shehemit dolën përsëri për të plaçkitur. Kur Avimelehu dëgjoi për këtë, ⁴³i ndau burrat e tij në tre reparte dhe e vuri secilin në pritë afër qytetit. Kur pa që burrat dolën nga qyteti, doli me burrat e tij dhe i sulmoi. ⁴⁴Ai vetë vrapoi me një repart tjetër drejt portës së qytetit dhe ua preu rrugën e tërheqjes. Dy repartet e tjera i sulmuan burrat e Shehemit në fushë dhe i vranë të gjithë. ⁴⁵Pastaj Avimelehu sulmoi qytetin. Tërë ditën luftoi për ta marrë atë. Kur e pushtoi qytetin, i vrau të gjithë banorët. Ai e shkatërroi qytetin dhe shpërndau kripë përmbi gërmadha.

⁴⁶Kur njerëzit që banonin në kështjellën e Shehemit vunë re se qyteti ishte pushtuar, u futën në bodrumin e tempullit të Baal-Beritit. ⁴⁷⁻⁴⁸Kur e njoftuan Avimelehun për këtë, ai hipi bashkë me trupat e tij në malin Calmon, preu me sopatë një degë dhe e mbajti në sup. «Ndiqni shembullin tim!» – u dha urdhër burrave të tij. ⁴⁹Pastaj secili preu nga një degë dhe e mbajti në krah deri te kështjella. Ata i shtresëzuan degët përmbi bodrum dhe u vunë zjarrin. Kështu vdiqën të gjithë banorët e kështjellës, rreth 1.000 burra dhe gra.

Mbarimi i Avimelehut

⁵⁰Avimelehu sulmoi qytetin Tevec, e rrethoi dhe e pushtoi. ⁵¹Në mes të qytetit gjendej një kullë e fortifikuar mirë. Të gjithë banorët, burra dhe gra, u futën në të. Ata mbyllën portën me shula dhe hipën në tarracën e kullës.

⁵²Avimelehu kërkoi ta merrte kullën. Iu afrua portës dhe donte t'i vinte zjarrin, ⁵³por një grua hodhi mbi kokën e tij gurin e mullirit dhe e goditi për vdekje. ⁵⁴Avimelehu e thirri armëmbajtësin e tij dhe i tha:

”Nxirre shpatën tënde dhe më vrit! Ndryshe do të thuhet: «e ka vranë një grua!»” Kështu, armëmbajtësi e shpoi me shpatë dhe ai vdiq. ⁵⁵Kur izraelitët panë se Avimelehu kishte vdekur, ata u shpërndanë dhe secili u kthye në shtëpi.

⁵⁶Kështu e dënoi Perëndia Avimelehun për të keqen që i kishte bërë të atit, duke vranë 70 vëllezërit e vet.

⁵⁷Gjithashtu, Perëndia bëri që edhe burrat e Shehemit t'i vuanin pasojat e veprimit të tyre të keq. Kështu u realizua mallkimi që kishte hedhur mbi ta Jotami, biri i Gidonit.

Gjyqtarët Tola dhe Jairi

10 Pas vdekjes së Avimelehut uparaqit edhe një njeri tjetër për ta shpëtuar Izraelin: Tola, biri i Puas dhe nipi i Dodos prej fisit të Jisakarit. Ai banonte në Shamir, në malësinë e Efraimit. ²Ai qëndroi si gjyqtar i Izraelit për 23 vjet. Pastaj vdiq dhe u varros në vendlindjen e tij.

³Pas tij u paraqit Jairi, prej krahinës së Gileadit. Edhe ky qëndroi si gjyqtar ♦ i Izraelit për 23 vjet. ⁴Kishte 30 djem që ngitnin 30 gomarë dhe që zotëronin 30 fshatra. Këto fshatra gjenden në Gilead dhe quhen edhe sot fshatrat e Jairit. ⁵Kur vdiq, Jairi u varros në Kamon.

♦ duke furnizuar një periudhë administrimi stabil pas kaosit të sundimit të Avimeleku.

Mosbindja i çon izraelitët në rrezik të madh

⁶Izraelitët mëkatuan përsëri kundër Zotit. Ata adhuronin perëndi të huaja, Baalin dhe Astarten, si dhe perënditë e sirianëve dhe të fenikasve, të moavasve, të amonasve dhe filistenjve. Por Zotit i kthyen shpinën dhe nuk e nderonin.

⁷Atëherë ai u zemërua me izraelitët dhe i dorëzoi te filistenjtë dhe tek amonasit. ⁸Për 18 vjet, izraelitët që banonin në anën tjetër të Jordanit, në Gilead, në territorin e mëparshëm të amorasve, u shtypën nga amonasit. ⁹Në fund, amonasit kaluan Jordanin dhe sulmuan fiset e Judës, Benjaminin dhe Efraimit. Kështu, mbarë Izraeli ra në hall të madh.

¹⁰Atëherë izraelitët e thirrën Zotin në ndihmë: «Ne kemi bërë faj të rëndë kundër teje – thanë ata. – Nuk ishte e drejtë që të kthyem shpinën dhe që adhuroam Baalët.» ¹¹Zoti u përgjigj: «A nuk ju kam shpëtuar nga egjiptianët, amorasit, amonasit dhe filistenjtë? ¹²Dhe kur ju më thirrët për ndihmë, ngaqë ju shtypnin fenikasit, amalekasit dhe midjanasit, a nuk ju kam mbrojtur prej tyre? ¹³Por ju më keni kthyer shpinën dhe keni adhuroar perëndi të tjera. Për këtë nuk do t'ju ndihmoj më. ¹⁴Shkoni dhe kërkoni ndihmë te perënditë që keni zgjedhur! Le t'ju shpëtojnë ato kur të gjendeni në hall.»

¹⁵Izraelitët i thanë: «Ne jemi ngarkuar me faj të rëndë. Na trajto si ta gjykojë vetë, por mos lejo që të rrënohemi; na shpëto!» ¹⁶Kështu, i larguan shtatoret e perëndive të huaja dhe filluan të nderonin vetëm Zotin. Por Zoti nuk mund t'i duronte për një kohë të gjatë vuajtjet e izraelitëve.

Jiftahu bëhet udhëheqës i izraelitëve

¹⁷Amonasit u mblodhën për luftë dhe e ngritën fushimin në krahinën e Gileadit; burrat e Izraelit u mblodhën në Micpë. ¹⁸Burrat udhëheqës e pyetën njëri-tjetrin plot shqetësim: «Kush do të na udhëheqë në luftën kundër amonasve?» Më në fund ata vendosën: «Kush e ndërmer këtë detyrë, le të emërohet sundimtar i të gjithë banorëve të Gileadit.»

11 Ndër burrat e Gileadit ishte një luftëtar shumë trim me emrin Jiftah. Ai ishte biri i një prostitute; i ati quhej Gilead. ²Gruaja e tij i kishte lindur djem të tjerë dhe kur ata u rritën, e dëbuan Jiftahun duke i thënë: «Ti nuk do të marrësh asgjë prej trashëgimisë së atit, sepse rrjedh nga një grua tjetër.» ³Kështu, Jiftahu u desh të largohej prej vëllezërve të tij. Ai u vendos në Tov dhe atje mblodhi rreth vetes një grumbull njerëzish pa vlerë. Me ta ndërmori inkursionet e tij. ⁴Disa kohë më vonë amonasit shkuan në luftë kundër izraelitëve. ⁵Atëherë pleqtë e Gileadit shkuan në Tov për ta thirrur Jiftahun në ndihmë. ⁶Ata i thanë: «Eja të na udhëheqësh kundër amonasve!» ⁷Por Jiftahu u përgjigj: «A nuk ju kujtohet që ju më keni urreyer dhe më keni dëbuar, duke më larguar prej trashëgimisë së atit tim? E tani që jeni në rrezik, vini tek unë.» ⁸Ata iu përgjigjën: «Ne të drejtohem ty, që të vish me ne në luftë kundër amonasve. Ti do të bëhesh sundimtar mbi të gjithë banorët e Gileadit.» ⁹«A mendoni të më thoni, – u përgjigj Jiftahu, – se në qoftë se Zoti më jep fitoren mbi amonasit, unë do të bëhem sundimtari juaj?» ¹⁰Pleqtë u përgjigjën: «Zoti është dëshmitari ynë; pikërisht kështu do të bëhet.» ¹¹Pastaj Jiftahu u kthye me ta dhe populli e emëroi sundimtarin dhe udhëheqësin e tyre. Jiftahu urdhëroi që gjithçka të vërtetohej në shenjtëroren e Micpës.

Bisedime të kota me amonasit

¹²Jiftahu dërgoi lajmëtarë të mbreti i amonasve për t'i thënë: «Përse i bini vendit tim? A kemi arsye të mjaftueshme për të bërë luftë?» ¹³Mbreti i amonasve u dha lajmëtarëve këtë përgjigje: «Kur izraelitët dolën nga Egjipti, ata morën vendin tim, mbarë krahinën midis Arnonit dhe Jabokut, dhe në perëndim deri në Jordan. Tani m'i ktheni vullnetarisht të gjitha këto.» ¹⁴Jiftahu dërgoi rishat lajmëtarë të mbreti i amonasve ¹⁵dhe i urdhëroi t'i thoshin: «Kjo është përgjigja e Jiftahut: izraelitët nuk e kanë marrë vendin e moavasve dhe të amonasve. ¹⁶Pasi u nisën nga Egjipti, ata u endën nëpër shkretëtirë deri në Detin e Kuq dhe arritën në Kadesh. ¹⁷Që andej ata dërguan lajmëtarë të mbreti i Edomit me këtë lutje: «Na lejoni të kalojmë përmes vendit tuaj!» Por ai nuk i lejoi. Kështu ndodhi edhe me mbretin e Moavit. Kështu, izraelitët mbetën në Kadesh. ¹⁸Më vonë, ata kaluan nëpër shkretëtirë duke i rënë anash territorit të edomasve dhe të moavasve. Ata erdhën në krahinën në lindje të Moavit dhe fushuan matanë lumit të Arnonit, që formon kufirin e Moavit; ata nuk e kaluan e as nuk hynë në asnjë pjesë të territorit moavas. ¹⁹Që andej dërguan lajmëtarë në Heshbon të mbreti amoras Sihon me këtë lutje: «Na lejo të kalojmë përmes vendit tënd për të shkuar në vendin tonë!» ²⁰Por Sihoni nuk u besoi atyre, prandaj mobilizoi forcat e tij kundër Izraelit. Ai i mblodhi trupat e tij pranë Jahacit dhe që andej sulmoi izraelitët. ²¹⁻²²Por Zoti, Perëndia e Izraelit, ua dorëzoi Sihonin dhe ushtrinë e tij izraelitëve. Ata i mundën amorasit dhe e shtinë në dorë vendin e tyre, mbarë krahinën, nga Arnoni deri në Jabok dhe nga shkretëtira deri në Jordan, sepse atje banonin atëherë amorasit. ²³Zoti, Perëndia e Izraelit, i dëboi ata prej vendit të tyre gjatë përparimit të ushtrisë izraelite. E tani doni të na e mohoni këtë vend? ²⁴Kur perëndia juaj, Kemoshi, dëbon dikë gjatë përparimit tuaj, ju e quan si të drejtën tuaj që ta shtini në dorë vendin e tij; ashtu edhe ne kërkojmë të drejtën tonë mbi vendin tonë kundër atyre që Zoti, Perëndia jonë, i ka dëbuar. ²⁵Merrni shembull nga mbreti moavas, Balaku, biri i Ciporit. Mos mendoni se jeni më të rëndësishëm se ai? A ka filluar ndonjëherë të luftojë kundër nesh për të na e mohuar territorin tonë? ²⁶Izraelitët kanë 300 vjet ♦ që banojnë në Heshbon, në Aroer, në fshatrat e tyre dhe në qytetet mbi lumin Arnon. Përse nuk na e morën vendin gjatë gjithë kësaj kohe? ²⁷Nuk të kam bërë asnjë të keq; por, përkundrazi, ti po më bën keq kur fillon luftën pa asnjë shkak. Vetë Zoti është gjyqtar; le ta vendosë ai grindjen mes izraelitëve dhe amonasve!»

♦ Kjo e shtyn datimin e Daljes deri në rreth 1400 p.e.r.

Betimi i Jiftahut dhe fitorja e tij

²⁸Megjithë përpjekjet e Jiftahut, mbreti amonas nuk donte të hiqte dorë nga planet e tij për luftë. ²⁹Pastaj Shpirti i Zotit e shtiu në dorë Jiftahun, dhe ai përshkoi mbarë territorin e Gileadit dhe të Mënasheut. Pastaj u kthye në Micpë, në Gilead, dhe që andej shkoi në luftë kundër amonasve.

³⁰Së pari, u betua para Zotit: «Në qoftë se më jep fitoren mbi amonasit ³¹dhe në qoftë se kthehem shëndoshë e mirë në shtëpi, le të të takojë ty e parja krijesë që del nga shtëpia ime për të më takuar. Do të ta kushtoj ty si flijim përkushtimi.»

³²Pastaj Jiftahu shkoi në luftë kundër amonasve dhe Zoti i dha fitoren. ³³Jiftahu i shkaktoi disfatë të rëndë mbretit amonas, ia mori të gjithë territorin e Aroerit deri në Minit dhe Avel-Keramim, gjithsej 20 qytete. Amonasve iu desh ta pranonin disfatën e tyre.

³⁴Kur Jiftahu u kthye në shtëpinë e tij në Micpë, i doli përpara e bija. Ajo kërcente dhe i binte tamburit. Ajo ishte i vetmi fëmijë i tij. ³⁵Kur e pa, ai grisi rrobat e thirri: «O, bija ime, sa po ma lëndon zemrën! I kam

dhënë Zotit fjalën time dhe nuk mund ta marr mbrapsht.»

³⁶Por ajo i tha: «O ati im! Në qoftë se i ke dhënë Zotit fjalën tënde, bëj me mua çfarë ke premtuar, sepse Zoti e ka plotësuar lutjen tënde dhe të ka dhënë fitoren mbi armiqtë e tu, amonasit.»

³⁷«Kam vetëm një lutje – shtoi ajo. – Më lër të lirë dy muaj, që të shkoj me mikeshat e mia në male për të vajtuar se duhet të vdes virgjëreshë.» ³⁸«Shko lirisht» – i tha i ati dhe e liroi për dy muaj. Kështu, ajo shkoi me mikeshat e saj në male për të vajtuar. ³⁹Kur mbaroi afati, ajo u kthye tek i ati dhe ai veproi ashtu siç i kishte premtuar Zotit. Ajo ishte ende virgjëreshë kur vdiq.

Kështu lindi zakoni në Izrael, ⁴⁰që gratë e reja dalin një herë në vit dhe qëndrojnë katër ditë duke vajtuar bijën e Jiftahut.

Mposhtet sfida efraimase për udhëheqjen e Izraelit

12 Burrat e Efraimit u mblodhën dhe shkuan në Cafon për t'u ankuar tek Jiftahu. «Përse nuk na thirrë kur shkove në luftë kundër amonasve? ♦ – thanë ata. – Ne do të ta djegim shtëpinë bashkë me ty brenda!»

²Jiftahu iu përgjigj: «Mua dhe njerëzve të mi na u desh të përballonim një luftë të rëndë kundër amonasve. Ju kam thirrur, por ju nuk më erdhët në ndihmë. ³Kur pashë se ju më latë në baltë, m'u desh të veproja sipas kokës sime dhe Zoti m'i dorëzoi amonasit. Përse vini tani tek unë dhe më kërcënoni?»

⁴Jiftahu mblodhi të gjithë burrat e Gileadit. Ata luftuan kundër burrave të Efraimit dhe i mundën. Ata ishin të zemëruar, sepse burrat e Efraimit kishin thënë: «Ju jeni vetëm parazitë të Efraimit – vendi juaj ndodhet në mes të territorit të Efraimit dhe të Mënasheut!»

⁵Burrat e Gileadit i pushtuan vatë e Jordanit që të çojnë në Efraim. Kur kthehej një i arratisur efraimas dhe donte të kalonte lumin, ata e pyetën: «Mos je nga Efraimi?» E, kur ai e mohoi, ⁶ata i kërkuan të shqiptonte fjalën «shibolet». Kur dëgjuan se ai e shqiptoi këtë fjalë ndryshe, duke thënë «sibolet», e kapën dhe e vranë. Në këtë mënyrë u vranë pranë vavë të Jordanit 4.200 burra prej Efraimit. ⁷Jiftahu qëndroi gjyqtar i Izraelit për 6 vjet. Kur vdiq, u varros në vendlindjen e tij në Gilead.

♦ Kjo ishte në thelb një sfidë drejtuar udhëheqjes së Jiftahut, sepse Efraimi dhe Manasheu (dy fiset më të fuqishme) mbaheshin për udhëheqësit e natyrshëm të Izraelit.

Gjyqtarët Ivcan, Elon dhe Avdon

⁸Pasardhësi i Jiftahut si gjyqtar në Izrael, ishte Ivcani nga Bet-Lehemi. ⁹Ai kishte 30 djem dhe 30 vajza. Të 30 vajzat e tij i martoi me burra jashtë klanit dhe prej andej mori 30 vajza për t'i martuar me djemtë e tij. Ivcani qëndroi për 7 vjet gjyqtar në Izrael, ¹⁰pastaj vdiq dhe u varros në Bet-Lehem.

¹¹Pasardhësi i tij ishte Eloni, prej fisit të Zevulunit. Ai qëndroi për 10 vjet gjyqtar në Izrael. ¹²Pastaj vdiq dhe u varros në Ajalon, në territorin e Zevulunit.

¹³Pasardhësi i tij ishte Avdoni, biri i Hilelit nga Piratoni. ¹⁴Kishte 40 djem dhe 30 nipër, që ngitnin 70 gomarë. Avdoni qëndroi gjyqtar në Izrael për 8 vjet. ¹⁵Pastaj vdiq dhe u varros në Piraton, në territorin e Efraimit, në malin e amalekasve.

Shpallet lindja e Samsonit

13 Izraelitët mëkatuan përsëri kundër Zotit, prandaj ai i dorëzoi te filistenjtë për dyzet vjet. ²Në atë kohë në Corë banonte një njeri i quajtur Manoah. Ai ishte prej fisit të Danit ♦ dhe gruaja e tij nuk linte fëmijë. ³Një ditë, asaj iu shfaq engjëlli i Zotit dhe i tha: «Deri tani nuk ke lindur fëmijë, por së shpejti do të mbarsesh dhe do të lindësh një djalë. ⁴Prandaj mos pi as verë, as birrë dhe ki kujdes të mos hash ushqim të papastër. ⁵Djali që do të lindësh, do t'i shugurohet Zotit që nga lindja e tij. Flokët e tij nuk duhen qethur. Me të do të fillojë çlirimi i izraelitëve nga shtypja e filistenjve.»

⁶Pastaj gruaja shkoi te Manoahu dhe i tregoi: «Më erdhi një njeri i shenjtë. Dukej si një engjell i Perëndisë, kështu që ndjeva frikë të madhe. Nuk guxova ta pyesja nga erdhi dhe ai nuk ma tha emrin e tij. ⁷Ai më shpalli: «Ti do të lindësh një djalë që do t'i shugurohet Perëndisë që nga lindja e tij. Prandaj ti nuk duhet të pish as verë e as birrë dhe nuk duhet të hash ushqim të papastër.»

⁸Atëherë Manoahu iu lut (Zotit) kështu: «O Zot, le të vijë edhe një herë njeriu nga Perëndia. Le të na thotë çfarë duhet të bëjmë me foshnjën, që na shpalli.» ⁹Perëndia ia dëgjoi lutjen dhe engjëlli erdhi edhe një herë te gruaja, kur ajo ishte vetëm në fushë. ¹⁰Ajo vrapoi menjëherë për te burri i saj dhe i tha: «Eja shpejt! Njeriu, që më erdhi atëherë, është përsëri këtu!»

¹¹Manoahu shkoi menjëherë me të shoqen dhe e pyeti njeriun: «A je ti që ke folur me gruan time herën e kaluar?» «Unë jam» – tha engjëlli. ¹²Manoahu e pyeti përsëri: «Kur të plotësohet ajo që shpalle ti, si duhet të sillemi me fëmijën? Çfarë është fati i djalit?»

¹³Engjëlli i Zotit iu përgjigj: «Nëna e tij duhet t'i shmanget gjithçkaje që i kam përmendur. ¹⁴Nuk i lejohet të hajë as rrushin dhe as të pijë verë ose birrë, as të hajë ushqim të papastër.»

♦ Shtegtimi i fisit të Danit në veri do të ketë ndodhur më herët në periudhën e Gjyqtarëve, kështu që Samsoni do të

ketë përkatur enklavës danase që vendosi të mbetej.

Vetë Zoti e ka sjellë lajmin

¹⁵⁻¹⁶Manoahu nuk e dinte se ishte engjëllin e Zotit. Ai i tha: «Prit edhe pak! Mos u largo! Dëshirojmë të të sjellim një keç të pjekur.»

Engjëlli iu përgjigj: «Në qoftë se qëndroj, nuk do ta ha ushqimin tuaj. Por në qoftë se dëshironi, mund t'ia kushtoni Zotit si flijim miqësie.»

¹⁷Manoahu e pyeti: «Si quhesh atëherë? Megjithatë, duam të të shprehim mirënjohjen tonë, kur të realizohet ajo që ti ke shpallur.»

¹⁸Por engjëlli i Zotit iu përgjigj: «Mos e kërko emrin tim, është i mbinatyrshëm.»

¹⁹⁻²⁰Pastaj Manoahu mori kecin dhe bukën e përgatitur si flijim miqësie dhe i dogji të dyja në shkëmb si flijim kushtuar Zotit, i cili kryen mrekullitë të mistershme. Kur zjarri u ngrit në qiell, engjëlli u bashkua me të dhe iu zhduk nga sytë Manoahut dhe gruas së tij. Kur e panë këtë ata të dy, ranë përmbys. ²¹Tani Manoahu e kuptoi se kishte folur me engjëllin e Zotit. Qysh prej asaj dite ai dhe gruaja e tij nuk e panë më.

²²Manoahu, i hutuar, i tha gruas së tij: «Kemi parë Perëndinë! Tani duhet të vdesim!» ²³Por gruaja e tij iu përgjigj:

«Në qoftë se Zoti donte të na vriste, nuk do ta kishte pranuar flijimin tonë dhe nuk do të kishte lejuar që t'i shihnim të gjitha këto; nuk do të na kishte shpallur një gjë të tillë.»

²⁴Pas disa kohësh gruaja e Manoahut lindi një djalë, të cilit ia vuri emrin Samson. Ai u rrit dhe Zoti e bekoi. ²⁵Kur Samsoni ishte në Mahane-Dan, midis Corës dhe Eshtaolit, Shpirti i Zotit e forcoi, që ai t'i kryente veprat e tij të para.

Samsoni dëshiron të martohet me një grua filiste

14 Një herë, kur Samsoni zbriti në një fshat filiste, të quajtur Timna, i ra në sy një vajzë. ²Ai u kthye në shtëpi dhe u tha prindërve të tij: «Në Timnë kam parë një vajzë filiste, me të cilën dua të martohem. Më ndihmoni ta marr atë vajzë!»

³Prindërit e tij iu përgjigjën: «A duhet të martohesh patjetër me një vajzë filiste, që i përket një populli pagan? ♦ Vallë, nuk ka në fisin tonë dhe në mbarë popullin tonë asnjë vajzë për ty?»

Por Samsoni i tha të atit: «Ajo më pëlqen. Më ndihmo ta marr për grua!»

⁴Prindërit e tij nuk e dinin, se kjo ishte punë e Zotit, i cili donte të krijonte një shkak për të luftuar kundër filistenjve. Në atë kohë ata sundonin mbi izraelitët.

⁵Samsoni u nis me prindërit e tij për në Timnë. Kur arriti në vreshtat e Timnës, ai u ndal. Papritur, para tij qëndroi një luan që ulërinte. ⁶Shpirti i Zotit i dha forcë Samsonit dhe ai e copëtoi luanin me duart e tij, siç copëtohet një keç i pjekur në gosti. Për këtë nuk u tregoi prindërve asgjë. ⁷Kur arriti në Timnë, foli me vajzën filiste dhe ajo e pëlqeu shumë.

⁸Pas disa ditësh, ai shkoi përsëri në Timnë për ta marrë atë për grua. Rrugës Samsoni u fut përsëri në vreshtë për të parë luanin e ngordhur. Në kufomën e tij bletët kishin formuar një zgjua dhe në të kishte mjaltë. ⁹Ai e nxori mjaltin dhe, duke ecur, hëngri pak. Pastaj shkoi te prindërit e tij dhe u dha edhe atyre, por nuk u tregoi se e kishte gjetur mjaltin në kufomën e luanit.

♦ ffff: burrat e të cilit nuk rrethpriten. Rrethprerja (syneti) ishte shenja e besëlidhjes së Zotit me Avrahamin, të parin e izraelitëve.

Grindja e parë me filistenjtë

¹⁰I ati i Samsonit shkoi në Timnë për të lidhur kontratën e martesës. Samsoni shtroi një gosti, siç ishte zakoni i të rinjve të asaj kohe. ¹¹Filistenjtë zgjodhën 30 të rinj, që të festonin me të. ¹²Ditën e parë të festës, Samsoni u tha: «Do t'ju tregoj një gjëagjëzë. Në qoftë se mund ta gjeni brenda shtatë ditëve të festës, do t'i jap secilit prej jush një këmishë liri dhe një rrobë feste. ¹³Në qoftë se nuk mund ta gjeni, secili prej jush duhet të më japë një këmishë dhe një rrobë feste.» Ata u përgjigjën: «Mirë, le ta dëgjojmë gjëzën!»

¹⁴Samsoni ua tregoi: «Prej ngrënësit doli ushqim, prej të fortit doli ëmbëlsi.» Për tri ditë me radhë ata u përpoqën të gjenin përgjigjen e gjëzës, por nuk ia arritën. ¹⁵Ditën e katërt ata i thanë gruas së Samsonit: «Binde burrin në ndonjë farë mënyre të na tregojë përgjigjen! Ndryshe, do të të djegim ty dhe familjen tënde. A na ke ftuar për të na varfëruar?»

¹⁶Atëherë gruaja, duke qarë, u var rreth qafës së Samsonit, e i tha: «Ti nuk më do! Ti nuk më duron dot! Ti i ke treguar një gjëzë farefisit tim dhe mua nuk më ke thënë se ç'do të thotë ajo.»

«Po unë nuk ua kam thënë as prindërve të mi – u përgjigj Samsoni. – Pse duhet të ta them edhe ty?»

¹⁷Gjatë të gjitha ditëve të festës ajo i varej rreth qafës duke qarë. Më në fund, në ditën e shtatë të festës, meqë ajo po i vardisej shumë, ai ia tregoi kuptimin e asaj gjëze. Ajo ua tregoi përgjigjen filistenjve ¹⁸dhe ata i thanë Samsonit, pak para se të perëndonte dielli: «Ç'është më i ëmbël se *mjalta*, cili është më i fortë se *luanit*?» Samsoni iu përgjigj: «Në qoftë se nuk do të kishit lëruar me lopën time, nuk do ta kishit gjetur

gjëzën.»¹⁹Shpirti i Zotit i dha fuqi dhe ai zbriti në Ashkelon, ku vrau 30 njerëz. Ai ua zhveshi rrobat dhe ua dha të rinjve që kishin gjetur gjëzën e tij. Pas kësaj, u kthye plot zemërim në shtëpinë e të atit.²⁰Gruaja e tij iu dha nunit, njërit prej 30 të rinjve.

Grindjet e mëtejshme me filistenjtë

15 Disa kohë më vonë, pikërisht në kohën e të korrave të drithit, Samsoni shkoi për t'i bërë vizitë gruas së tij dhe për t'i çuar një keç. Ai i tha atit të saj: «Dua të shkoj në dhomën e gruas sime!», por ati i saj nuk e lejoi të hynte.²«Mendova se nuk e deshe më, – i tha, – prandaj ia dhashë nunit. Martohu më mirë me motrën e saj më të re; ajo është edhe më e bukur!»³Samsoni i tha: «Filistenjtë janë vetë fajtorë në qoftë se tani do të hakmerrem kundër tyre!»⁴Ai zuri 300 çakaj, i lidhi dy nga dy për bishti me njëri-tjetrin dhe u vuri pishtar në çdo nyjë.⁵Pastaj u vuri zjarrin pishtarëve dhe i lëshoi çakajtë të shkojnë nëpër arat e filistenjve. Kështu u dogjën duajt, drithi i pjekur në ara dhe zjarri u përhap nëpër ullishta.⁶«Kush e ka bërë këtë?» – pyetën filistenjtë. Ata e morën vesh më vonë që këtë gjë e kishte bërë Samsoni, dhëndri i njeriut nga Timna, të cilit i vjehri i kishte marrë gruan dhe ia kishte dhënë nunit! Atëherë filistenjtë shkuan në Timnë për ta djegur gruan dhe atin e saj.⁷Por Samsoni u tha: «Në qoftë se veproni kështu, do të vazhdoj të hakmerrem kundër jush!»⁸Ai i sulmoi dhe i shpartalloi. Më pas u tërhoq në një shpellë pranë Etamit.

Samsoni vret një kompani filistenjsh

⁹Filistenjtë u ngritën, i ranë territorit të Judës dhe e bënë fushimin në Lehi.
¹⁰«Përse bëni luftë kundër nesh?» – i pyetën burrat e Judës. Filistenjtë u përgjigjën: «Ne duam të zëmë rob Samsonin dhe të hakmerremi kundër tij, për atë që na ka bërë.»
¹¹Pastaj 3.000 burra prej Judës shkuan në shpellën pranë Etamit dhe i thanë Samsonit: «Përse na ke rrezikuar kështu? Sigurisht që ti e di se filistenjtë janë zotër të vendit!»
«Unë vetëm u hakmora kundër tyre për atë që më bënë» – iu përgjigj Samsoni.
¹²«Kemi ardhur të të lidhim dhe të të dorëzojmë tek filistenjtë» – i thanë burrat e Judës. Samsoni iu përgjigj: «Ju duhet të betoheni se nuk do të më vritni!»
¹³Ata e siguruan duke i thënë: «Ne vetëm duam të të lidhim dhe të të dorëzojmë. Të sigurojmë se nuk do të të vrasim.» Ata e lidhën me dy litarë të rinj dhe e nxorën nga shpella.
¹⁴Kur e çuan Samsonin në Lehi, filistenjtë filluan të thërritnin nga triumfi. Papritur, Shpirti i Zotit i dha fuqi dhe ai u lirua. Litarët rreth duarve të tij u këputën sikur të ishin përcëlluar nga zjarri.¹⁵Ai gjeti një kockë të nofullës së poshtme të gomarit, e kapi dhe me të vrau një kompani të tërë filistenjsh.
¹⁶Samsoni tha: «Me kockën e një gomari i kam bërë parg armiq! Me nofullën e poshtme të gomarit kam vrarë një kompani të tërë.»¹⁷Pastaj e hodhi tutje kockën. Ja përse vendi quhet Ramat-Lehi (Kodra e Nofullës).
¹⁸Por Samsoni kishte shumë etje, prandaj e thirri Zotin për ndihmë: «Ti ma ke dhënë mua, shërbërorit tënd, këtë fitore të madhe. Mos më lejo të vdes nga etja dhe të bie në duart e paganëve!»
¹⁹Atëherë Zoti shkaktoi një të çarë në shkëmb, dhe prej saj doli uji. Kur Samsoni piu atë ujë, u gjallërua dhe forcat i kthyen përsëri. Burimi gjendet edhe sot në Lehi. Meqë atje Samsoni e kishte thirrur Zotin për ndihmë, burimin e quajnë «En-Hakore» (Burimi i Thirrësit)²⁰Gjatë kohës që filistenjtë i shtypnin izraelitët, Samsoni kishte 20 vjet si gjykatës në Izrael.

Samsoni nuk kapet me lehtësi

16 Një ditë, Samsoni shkoi në Gazë. Atje pa një prostitutë dhe hyri në shtëpinë e saj për të fjetur me të.²Në qytet u përhap lajmi: «Samsoni është këtu!» Filistenjtë e rrethuan shtëpinë dhe, në mbrëmje, nuk pritën më, por i zunë pritë pranë portës së qytetit. Ata i thanë njëri-tjetrit: «Nesër në mëngjes ai nuk do të na shpëtojë. Atëherë do ta vrasim!»³Por Samsoni u ngrit në mesnatë, shkoi te porta e qytetit, kapi dy kanatet e portës dhe i shkuli bashkë me shtyllat dhe shulat. Pastaj i mori në sup deri në malin përballë Hevronit.

Pika e dobët e Samsonit

⁴Pas njëfarë kohe Samsoni ra në dashuri me një vajzë filiste me emrin Delila prej luginës së Sorekut.
⁵Mbretërit e filistenjve shkuan tek ajo dhe i thanë: «Vëzhgoje me kujdes që të zbulosh ku i ka forcat Samsoni dhe të marrësh vesh se çfarë duhet të bëjmë që ta shtiem në dorë dhe ta lidhim. Për këtë do të marrësh prej nesh 1100 monedha argjendi!»
⁶Sapo iu dha rasti, Delila i tha Samsonit: «Më thuaj, përse je kaq i fortë? A ka ndonjë send, me të cilin mund të të lidhim dhe të të mposhtim?»⁷Samsoni iu përgjigj: «Në qoftë se më lidhni me shtatë korda të freskëta harku, unë do t'i humbas forcat dhe nuk do të jem më i fortë se burrat e tjerë.»⁸Mbretërit e filistenjve i dhanë Delilës shtatë korda të freskëta dhe ajo e lidhi me to.⁹Ndërkohë filistenjtë i zunë pritë në shtëpinë e saj. Por, kur Delila thirri: «Samson, të sulmuan filistenjtë!», ai i theu kordat si fije të

përcëlluara nga zjarri. Samsoni nuk e kishte zbuluar të fshehtë e tij.

¹⁰Delila e qortoi: «Ti më ke mashtruar dhe më ke thënë gënjeshtër. Më thuaj drejt me çfarë mund të të lidhim?»

¹¹Samsoni iu përgjigj: «Në qoftë se më lidhni me litarë që janë ende të papërdorur, unë do t'i humbas forcat dhe nuk do të jem më i fortë se burrat e tjerë.» ¹²Pastaj ajo mori disa litarë të rinj dhe me ta e lidhi. Përsëri filistenjtë i zunë pritë. Por, kur ajo thirri: «Samson, të sulmuan filistenjtë!», ai i këputi litarët sikur të ishin fije.

¹³«Deri tani më ke bërë budallaqe duke më treguar përralla! Më thuaj më në fund me çfarë mund të të lidhim!» – i tha Delila e nxehur. Ai iu përgjigj: «Në qoftë se i end të shtatë gërshetat e mi me penj në tezgjahun tënd dhe i lidh skajet në mur me kunjat, unë do t'i humbas forcat dhe nuk do të jem më i fortë se njerëzit e tjerë.» ¹⁴Delila e bëri të flinte pranë tezgjahut, i endi gërshetat e tij me penj në tezgjahun e saj dhe i lidhi me kunjat. Pastaj thirri: «Samson, të sulmuan filistenjtë!» Nga gjumi, ai u ngrit menjëherë në këmbë, e shkuli kunjat nga muri dhe tërhoqi, bashkë me penjtë, edhe tezgjahun.

Samsoni zbulon të fshehtë e tij

¹⁵Delila i tha: «Si mund të thuash se më do kur nuk më beson? Tri herë më ke mashtruar dhe nuk më ke treguar se nga vijnë forcat e tua të mëdha!» ¹⁶Ditë për ditë i thoshte të njëjtat fjalë, duke e mërzhitur dhe torturuar aq shumë me qortimet e saj, sa që ia nxiu jetën. ¹⁷Më në fund, ai nuk duroi dot më dhe ia tregoi të fshehtë e tij: «Gjatë gjithë jetës sime nuk i kam qethur flokët asnjëherë. Qëkur kam lindur jam i shuguruar Zotit. Në qoftë se më qethen flokët, do t'i humbas forcat dhe nuk do të jem më i fortë se njerëzit e tjerë.»

¹⁸Delila vuri re se Samsoni kësaj here i tha të vërtetën. Ajo dërgoi lajmëtarë t'u thoshte mbretërve të filistenjve: «Kësaj here ju duhet të vini vetë. Ai më ka zbuluar gjithçka.» Ata erdhën dhe sollën me vete të hollat e premtuara. ¹⁹Delila e bëri Samsonin që të flinte në prehrin e saj dhe thirri njërin prej filistenjve që t'ia priste shtatë kaçurelat. Kështu, më në fund Delila ia arriti që ta bënte Samsonin t'i humbiste forcat.

²⁰Pastaj thirri: «Samson, të sulmuan filistenjtë!»

Samsoni u ngrit menjëherë në këmbë nga gjumi dhe tha me vete: 'Edhe kësaj here do të lirohem!' Por nuk e dinte se Zoti nuk e përkrahte më. ²¹Filistenjtë e mposhtën, ia nxorën sytë dhe e çuan në burg, në Gazë. Ata i vunë prangat dhe në burg e detyruan të vërtiste mullirin.

²²Por flokët e tij filluan të rriteshin përsëri.

Samsoni hakmerret kundër filistenjve

²³Pas njëfarë kohe, mbretërit e filistenjve u mblodhën për të kremtuar një festë të madhe flijimi dhe gëzimi për nder të perëndisë së tyre, Dagonit. Në të ata kënduan: «Perëndia jonë na e dorëzoi Samsonin; armiku ynë është tani në duart tonal!»

²⁴⁻²⁵Kur u bënë gjithnjë e më shumë çakërçejf, dhanë urdhër: «Sillni Samsonin, që ta vëmë në lojë.»

Samsonin e nxorën nga burgu dhe u tallën me të. Pastaj e vunë midis shtyllave, që ta shihte mbarë populli. Të gjithë e adhuruan perëndinë e tyre duke kënduar: «Perëndia jonë e dha në duart tona; armiku që vrau kaq shumë njerëz dhe na shkretoi vendin, tani është në duart tonal!»

²⁶Atëherë Samsoni iu lut të riut që e çonte: «Lërmë të ec për një çast! Dua t'i prek shtyllat që mbajnë shtëpinë dhe të mbështetem pak tek ato.» ²⁷Shtëpia ishte plot e përplot me burra dhe gra, që shikonin se si talleshin me Samsonin. Vetëm në tarracë ishin 3.000 njerëz. Edhe mbretërit e filistenjve ishin të pranishëm.

²⁸Samsoni iu lut Zotit: «Zoti im dhe Perëndia ime! Më dëgjo dhe më jep përsëri forcat e mia të mëparshme! Dua të hakmerrem kundër këtyre filistenjve, të paktën për njërin prej të dy syve që m'i nxorën.» ²⁹Pastaj i vuri duart në të dyja shtyllat e mesit që mbanin ndërtesën, ³⁰dhe thirri: «Ju filistenj do t'ju marr me vete në vdekje!» Ai u mëshoi shtyllave me gjithë forcën, derisa ato u shembën dhe gjithë shtëpia ra mbi filistenjtë dhe mbretërit e tyre. Kështu, Samsoni rrëmbeu me vete, në vdekje, më shumë filistenj sesa kishte vlarë gjatë tërë jetës së tij.

³¹Vëllezërit e tij erdhën me mbarë klanin e tyre dhe larguan kufomën. E varrosën midis Corës dhe Eshtaolit në vendvarrimin e të atit, Manoahut. Samsoni kishte qenë gjykatës në Izrael për njëzet vjet.

Shenjtërorja e Mihës

17 Në malësinë e Efraimit banonte një njeri me emrin Miha. ²Nënës së tij i vodhën 1100 monedha argjendi. Kur e zbuloi këtë, ajo e mallkoi vjedhësin. Por Miha i tha: «Monedhat e argjendit, që të mungojnë, janë tek unë. I kam marrë unë për vete.»

«Perëndia le ta shndërrojë mallkimin në bekim!» – thirri nëna.

³Kur Miha ia ktheu monedhat, ajo shtoi: «Këtu ia shuguroj argjendin Zotit, që ai të të bekojë. Me të të bëhet një shtatore e gdhendur dhe e veshur me metal. Kështu, të hollat do të të vlejné.»

⁴Ajo mori prej të hollave 200 monedha argjendi dhe ia dha farkëtarit. Prej tyre ai bëri një shtatore hyjnore prej druri dhe e veshi me metal. Shtatoren e ngritën në oborrin e Mihës. ⁵Në të vërtetë, Miha e kishte

shenjtëroren e vet. Ai urdhëroi të punonin veshje priftërore dhe sende për shpalljen e orakujve dhe emëroi prift njërin prej bijve të tij. ⁶Atëherë nuk kishte asnjë mbret në Izrael dhe secili vepronte sipas kokës së vet.

⁷Në atë kohë, nga qyteti i Bet-Lehemit mori rrugën një levit i ri prej fisit të Judës. Ai kishte jetuar disa kohë në atë qytet ⁸dhe tani po largohej nga qyteti prej andej për të gjetur një strehë të re. Rruga e çonte nëpër malësinë e Efraimit dhe te ferma e Mihës. ⁹«Nga vjen ti?» – e pyeti Miha. «Jam levit nga Bet-Lehemi në Judë, – iu përgjigj, – dhe kërkoh strehë të re.»

¹⁰⁻¹²«Rri tek unë, – i tha Miha, – bëhu prifti dhe ati im shpirtëror! Do të të jap 10 monedha argjendi në vit, veshje priftërore dhe ushqimin që të nevojitet.»

Leviti ra dakord dhe ndenji atje. Miha e emëroi prift dhe e trajtoi si birin e tij. ¹³Tha me vete: «Tani jam i sigurt që Zoti do të më bekojë. Kam një levit për prift.»

Fisi i Danit kërkon atdhe të ri

18Atëherë në Izrael ende nuk kishte mbret. Fisi i Danit po kërkonte vendbanim të ri, sepse gjer atëherë nuk i ishte dhënë asnjë pjesë toke në Izrael. ²Për këtë, burrat e Danit dërguan pesë burra nga gjiri i tyre, njerëz të ndershëm nga Cora dhe Eshtaoli, për të parë vendin dhe për të zbuluar se ç'kishte atje. Zbuluesit shkuan deri në malësinë e Efraimit dhe arritën në shtëpinë e Mihës, ku kaluan natën. ³Gjatë qëndrimit, u ra në sy leviti për shkak të shqiptimit të tij, prandaj ata iu afruan dhe e pyetën: «Si ke ardhur këtu? Ç'po bën këtu?»

⁴⁻⁵Ai ua tregoi dhe ata iu lutën: «Pyete Perëndinë për ne, nëse do të shkojë mbarë ndërmarrja jonë!»

⁶Prifti bëri siç i thanë dhe i njoftoi: «Ju mund të vazhdoni rrugën lirisht. Zoti i miraton planet tuaja.»

⁷Zbuluesit shkuan më tutje dhe arritën në Laish. Njerëzit atje banonin të qetë dhe e ndienin veten aq të sigurt sa edhe banorët e Sidonit. Në atë vend nuk kishte asnjë sundimtar që t'i kanoste. Sidoni ishte larg dhe ata banonin të vetmuar. ⁸Kur zbuluesit u kthyen në Corë dhe në Eshtaol, i pyetën: «Si kaluat?» ⁹Ata u përgjigjën: «Nisemi! Le të shkojmë në Laish. Ai është një vend shumë i mirë. Mos ngurroni ta shtini në dorë. Si rrini duarkryq!? ¹⁰Atje ju do të gjeni një popull që e ndien veten të sigurt. Perëndia jua ka dhënë në dorë vendin e tyre. Është një tokë e gjerë, ku nuk mungon asgjë nga ato që mund të dëshironi.»

Prifti i Mihës shkon me burrat e Danit

¹¹Pas kësaj bisede, u nisën nga Cora dhe nga Eshtaoli 600 burra të armatosur prej fisit të Danit.

¹²Fushimin e parë e bënë në perëndim të Kirjat-Jearimit, në territorin e Judës; prandaj këtë vend edhe sot e quajnë Mahane-Dan (Fushimi i Danit). ¹³Që andej vazhduan rrugën nëpër malësinë e Efraimit dhe arritën te Miha.

¹⁴Atëherë të pesë burrat që kishin kaluar edhe më parë andej, u thanë të tjerëve: «Ju duhet ta dini se këtu ka shtatore prej druri të gdhendur dhe të veshura me metal. Përveç kësaj, këtu ka gjithçka që duhet për të kërkuar një orakull. Merreni me mend se çfarë rasti të mirë keni tani!»

¹⁵Kështu, të gjithë shkuan te shtëpia e levitit të ri dhe e përshëndetën. ¹⁶⁻¹⁷Ndërsa 600 burrat e armatosur qëndronin pranë portës, pesë zbuluesit hynë në shenjtërore dhe morën shtatoren, si dhe sendet për orakullin.

¹⁸Kur e pa këtë gjë, prifti u tha: «Ç'po bëni?» ¹⁹Ata iu përgjigjën: «Pusho! Eja me ne! Bëhu prifti ynë dhe ati shpirtëror! Si është më mirë për ty: të jesh prift për një familje të vetme apo për një fis të tërë në Izrael?»

²⁰Ky argument e bindi menjëherë. E mori shtatoren bashkë me sendet për orakullin dhe u nis me ta.

²¹Gjatë rrugës, burrat e Danit urdhëruan që të marshonin në krye të kolonës gratë, fëmijët, bagëtia dhe kafshët e barrës me pasurinë e tyre.

²²Ata kishin bërë një copë të mirë ruge, kur i arritën Miha dhe fqinjët e tij. ²³Ndjekësit i thirrën ata, dhe burrat e Danit u kthyen. Ata e pyetën Mihën: «Ç'ka ndodhur që po na ndjek pas me një çetë të armatosur?» ²⁴Miha u përgjigj: «Ju më keni vjedhur shtatoren që kam bërë për vete, si dhe priftin tim; ju më keni plaçkitur plotësisht! Dhe tani pyesni: «Ç'ka ndodhur?»» ²⁵Por burrat e Danit i thanë: «Pusho! Ndryshe këta burra do të zemërohen dhe do t'ju sulen. Atëherë ti dhe familja jote do ta paguani me kokë!» ²⁶Burrat e Danit vazhduan rrugën. Miha e kuptoi se nuk mund të arrinte gjë kundër një armiku shumë herë më të fortë se ai dhe u kthye në shtëpi.

Shenjtërorja me prejardhje të dyshimtë

²⁷Në këtë mënyrë burrat e Danit morën me vete shtatoren e Mihës dhe priftin e tij. Kur erdhën në Laish, iu sulën banorëve, të cilët nuk nухatën gjë, i vranë me shpatë dhe qytetin e tyre e bënë shkumb e hi.

²⁸Askush nuk u erdhi në ndihmë banorëve të Laishit, sepse qyteti ishte larg Sidonit dhe banorët e tij kishin jetuar të vetmuar. Laishi ndodhej në rrafshinën e Bet-Rehovit. Pushtuesit e rindërtuan qytetin dhe banuan në të. ²⁹Ata e quajtën qytetin «Dan» sipas stërgjyshit të tyre më të lashtë, i cili kishte qenë njëri prej bijve të Jakovit.

³⁰Atje ata ngritën shtatoren që kishin marrë me vete dhe leviti Jonatan, i cili rridhte nga biri i Moisiut, Gershomit, u bë prifti i tyre. Edhe pasardhësit e tij e siguruan priftërinë për njerëzit e fisit të Danit, derisa

asirianët i zunë rob dhe i shpërngulën banorët e gjithë krahinës. ♦ ³¹Deri aq kohë sa qëndronte shenjtërorja e Shilos, ♦♦ burrat e Danit e adhurorin shtatoren që Miha kishte urdhëruar ta punonin për të.

♦ 721 p.e.r. ♦♦ Derisa ta shkatërronin filistenjtë më 1050 p.e.r.

Leviti kthehet me gruan e tij

19 Në kohën kur Izraeli ende nuk kishte mbret, në veriun e largët të malësisë së Efraimit banonte një levit. Ai kishte një shemër që rridhte prej Bet-Lehemit, në Judë. ²Meqë u zemërua me burrin e saj, ajo iku nga shtëpia dhe u kthye tek i ati në Bet-Lehem. Pas katër muajsh, ³burri i saj mori shërbëtorin dhe dy gomarë në Bet-Lehem për ta bindur që të kthehej. Gruaja e çoi në shtëpinë e të atit. Kur e pa, ai i doli përpara plot gëzim. ⁴Me këmbënguljen e atit të saj, leviti me shërbëtorin e tij ndenjë atje tri ditë, ku ua shtruan me të ngrëna dhe të pira. Edhe për të fjetur ndenjë po aty. ⁵Ditën e katërt në mëngjes ata donin të niseshin, por ati i vajzës i tha dhëndrit të tij: «Hani njëherë, që të jeni në gjendje të përballoni rrugën! Pastaj mund të niseni.» ⁶Kështu ndenji edhe ca dhe të dy burrat hëngrën e pinë së bashku. «Ki mirësinë ta kalosh natën me ne – tha i vjehri. – Merre shtruar!» ⁷Leviti donte të nisej, por plaku iu lut me këmbëngulje të rrinte, kështu kaloi edhe një natë. ⁸Ditën e pestë në mëngjes, i ati i vajzës i tha: «Hani edhe diçka, që të forcoheni për rrugën! Prit edhe pak dhe nisu nga mbrëmja, kur të freskohet pak koha.» Kështu hëngrën përsëri së bashku. ⁹Kur leviti u ngrit për t'u nisur me gruan dhe shërbëtorin e tij, i vjehri i tha: «Tani po bie mbrëmja. Kalo edhe sonte natën me ne! Qëndro edhe një natë dhe merre shtruar; nesër, herët në mëngjes, mund të nisesh dhe të kthehesh në shtëpi.» ¹⁰Por leviti nuk donte të qëndronte më dhe u nis për rrugë. Me gruan e tij dhe me dy gomarët me shalë, duke ecur pa u ndalur, leviti arriti deri në qytetin jevusas Jerusalem. ¹¹Meqë dita po mbaronte, shërbëtori i tha zotërisë së tij: «Do të ishte mirë të hynim në qytet për të kaluar natën.» ¹²⁻¹³Por zotëria e tij u përgjigj: «Ne nuk do të ndalemi tek të huajt që nuk i takojnë popullit të Izraelit. Le të shkojmë deri në Give ose në Ramë për të kaluar natën.» ¹⁴Kështu vazhduan rrugën.

Kërkimi i strehës për të kaluar natën

Në perëndim të diellit ata kishin arritur afër Giveas ♦ në territorin e fisit të Benjamin. ¹⁵Ata u larguan nga rruga dhe hynë në qytet. Por askush nuk donte t'i pranonte në shtëpi, dhe kështu mbetën jashtë, në mes të sheshit, pa pasur një vend për të futur kokën. ¹⁶Një plak po kthehej në shtëpi nga puna në fushë. Ai ishte i huaj në atë qytet dhe rridhte nga malësia e Efraimit. Banorët e tjerë të qytetit i përkisnin fisit të Benjamin. ¹⁷Kur e pa levitin duke kaluar natën jashtë, e pyeti: «Nga vjen? Ku po shkon?» ¹⁸Leviti iu përgjigj: «Ne vijmë nga Bet-Lehemi dhe do të shkojmë në skajin më të largët të malësisë së Efraimit. Atje banoj dhe që andej kam udhëtuar deri në Bet-Lehem. Jam prift. Askush nuk më pranoi që të kaloja natën në shtëpinë e tij. ¹⁹Por ne kemi me vete kashtë dhe shtrojë për gomarët tanë, kemi edhe verë e bukë për veten, për gruan time dhe për shërbëtorin tim. Ne jemi shërbëtorët e tu. Ti mund të shohësh vetë; ne kemi gjithçka që na duhet.» ²⁰Plaku iu përgjigj: «Mirë se erdhët! Lërmë të kujdesem vetë për ju! Nuk mund të kaloni natën në mes të sheshit!» ²¹Ai i çoi në shtëpinë e tij dhe u hodhi gomarëve shtrojë. Pastaj mysafirëve ua lanë këmbët dhe hëngrën e pinë së bashku.

♦ 400 vjet më vonë profeti Hoshea e krahason thellësinë e prishjes së Efraimit (mbretërisë veriore) me ngjarjet lidhur me Giveasin (Hosh 9,9; 10,9).

Vepra e poshtër dhe e pabesueshme

²²Gjatë kohës që ishin ulur në tryezë, një grup njerëzish të poshtër nga qyteti rrethuan shtëpinë. Ata i ranë derës me grushta dhe i dhanë urdhër të zotit të shtëpisë: «Na nxirr njeriun që u ndal tek ti! Duam të bëjmë qejf me të.» ²³Plaku u doli përpara e u tha: «Jo, o burra! Mos bëni një gjë kaq të poshtër! Ky njeri është mysafiri im dhe nuk ju lejohet të bëni një poshtërsi të tillë!» ²⁴Do t'ju nxjerr bijën time, e cila është ende virgjëreshë, si dhe gruan e të huajit. Me to mund të bëni çfarë të doni. Por mos e keqpërdorni njeriun.»

²⁵Meqë burrat e qytetit nuk e linin të qetë, leviti e mori shemrën e tij dhe ua dorëzoi. Ata e përdhunuan tërë natën dhe e lanë të qetë vetëm në agim. ²⁶Gruaja u hoq zvarrë gjer te dera e shtëpisë, ku po kalonte natën burri i saj, dhe u shemb te pragu. Ashtu mbeti gjersa lindi dielli. ²⁷Kur burri i saj u bë gati për rrugë dhe doli te dera, e gjeti atje. Ajo qëndronte e shtrirë, me duart te pragu i derës. ²⁸«Ngrihu tani, se do të vazhdojmë udhën!» – i tha me të egër, por ajo nuk mund t'i përgjigjej më. Kur e pa kështu, e ngarkoi kufomën e saj mbi gomarin e tij dhe u nis për në shtëpi.

²⁹Kur arriti, mori një thikë, e ndau kufomën në 12 pjesë dhe e dërgoi në gjithë territorin e Izraelit. ³⁰Të gjithë ata që e panë, thanë: «Një krim kaq i poshtër nuk është kryer në Izrael që nga largimi i të parëve

tanë nga Egjiptil!»

Leviti e ngarkoi lajmëtarin me këtë detyrë: »Thua ju të gjithë izraelitëve: «A keni parë një krim më të poshtër sesa ky, që nga shkëputja e Izraelit nga Egjipti? Mendohuni mirë dhe këshillohuni si duhet vepruar!»»

Izraelitët përgatiten për luftë

20 Të gjithë burrat e Izraelit, nga Dani në veri deri në Beershevë në jug, dhe nga Gileadi në Jordanin lindor, u mbledhën të gjithë bashkë në shenjtëroren e Micpës. ²Nuk u bashkuan vetëm kryetarët e fiseve, por mbarë bashkësia e Izraelit, 40.000 këmbësorë të armatosur me shpatë. ³Burrat e fisit të Benjaminsit e morën vesh këtë gjë.

Izraelitët e mbledhur pyetën: «Si ndodhi ky krim?» ⁴Leviti, burri i gruas së vuarë, tregoi: «Shkova me shemrën time në Give, në territorin e Benjaminsit dhe atje kërkova të kaloja natën. ⁵Burrat e Giveas e rrethuan natën shtëpinë ku po kaloja natën dhe kërkuan të më poshtëronin e të më vrisnin. Pastaj ata e morën gruan time dhe e përdhunuan derisa ajo vdiq. ⁶Prandaj e copëtova kufomën e saj dhe pjesët i dërgova në të gjitha krahinat e vendit.

Burrat e Giveas kanë bërë një krim të pabesueshëm në Izrael. ⁷Ju të gjithë jeni izraelitë, këshillohuni dhe vendosni se çfarë duhet bërë!»

⁸Të gjithë ishin të një mendjeje, që ky krim duhej ndëshkuar, prandaj vendosën: «Askush prej nesh nuk duhet të kthehet në shtëpi, ⁹pa u zbatuar dënimi mbi burrat e Giveas!

Le të hedhim short ¹⁰dhe të caktojmë në çdo dhjetë vetë një njeri që të kujdeset për ushqimin. Pjesa tjetër e njerëzve do të shkojë për të ndëshkuar burrat e Giveas që kanë kryer këtë krim të poshtër në mes të Izraelit.»

♦ Ky incident, megjithëse është vendosur në fund të librit të gjyqtarëve për arsye teologjike, do të ketë ndodhur shumë kohë më herët (duke gjykuar nga fakti se Pinhasi – nipi i Aharonit – është ende prift).

Fisi i Benjaminsit merr anën e njerëzve të Giveas

¹¹Burrat e Izraelit shkuan me vendosmëri dhe njëzëri në luftë kundër qytetit Givea.

¹²Më parë, ata dërguan lajmëtarë përpara në mbarë territorin e fisit të Benjaminsit dhe lajmëruan: «Tek ju ka ndodhur një krim i rëndë. ¹³Na i dorëzoni burrat e Giveas, këto fundërrina të poshtra! Duam t'i vrasim dhe kështu ta largojmë të keqen nga Izraeli.»

Por burrat e Benjaminsit nuk e pranuan atë që kërkonin izraelitët e tjerë prej tyre. ¹⁴Prej mbarë territorit të fisit ata u mbledhën në Give për të luftuar kundër izraelitëve. ¹⁵Veç 2.600 këmbësorëve të armatosur me shpatë të fisit të Benjaminsit që u grumbulluan atje, kishte edhe 700 njerëz prej Giveas, të cilët ishin hobëtarë të sprovuar. ¹⁶Në ushtrinë e Benjaminsit kishte 700 luftëtarë të sprovuar, të gjithë mëngjarashë dhe të armatosur me hobe, të cilët qëllonin gjithnjë në shenjë. ¹⁷Në anën e izraelitëve kishte 40.000 luftëtarë të armatosur me shpatë.

Ekspedita ndëshkimore rrezikon të dështojë

¹⁸Burrat e Izraelit shkuan në shenjtëroren e Bet-Elit për t'u këshilluar me Perëndinë. Ata e pyetën: «Cili fis duhet të shkojë i pari në luftë kundër njerëzve të Benjaminsit?» Zoti iu përgjigj: «Fisi i Judës.» ¹⁹Herët në mëngjes, ata u nisën dhe kur arritën para Giveas, ²⁰u vunë në radhë për të luftuar kundër burrave të Benjaminsit. ²¹Por burrat e Benjaminsit dolën nga qyteti dhe vranë 2.200 luftëtarë izraelitë.

²²⁻²³Burrat e Izraelit u kthyen në Bet-El. Tërë ditën vajtuan disfatën e tyre dhe u ankuan te Zoti deri në mbrëmje. Ata e pyetën Zotin: «A duhet të shkojmë edhe një herë në luftë kundër vëllezërve tanë, burrave të Benjaminsit?»

Zoti iu përgjigj: «Po, shkoni në luftë kundër tyre!»

Ata morën zemër nga këto fjalë dhe ditën tjetër u radhitën në të njëjtin vend për të luftuar. ²⁴⁻²⁵Por burrat e Benjaminsit dolën nga qyteti dhe vranë 1.800 ushtarë izraelitë.

²⁶Burrat e Izraelit u kthyen në Bet-El për ta vajtuar disfatën e tyre para Zotit. Ata qanë dhe agjëruan deri në mbrëmje dhe pastaj i kushtuan Zotit një flijim përkushtimi dhe një flijim miqësie.

²⁷⁻²⁸Atëherë arka e besëlidhjes qëndronte në shenjtëroren e Bet-Elit, dhe si priftërinj atje shërbenin Pinhasi, biri i Elazarit dhe nipi i Aharonit.

Izraelitët e pyetën Zotin: «A duhet të shkojmë edhe një herë në luftë kundër vëllezërve tanë, burrave të Benjaminsit, apo duhet të heqim dorë?»

Zoti iu përgjigj: «Po, shkoni edhe një herë në luftë kundër tyre! Në mëngjes do t'i keni shpartalluar.»

Fisi i Benjaminsit mundet plotësisht

²⁹Kësaj here izraelitët përdorën një dredhi. Ata fshehën një pjesë prej burrave të tyre në vende të ndryshme rreth Giveas. ³⁰Pastaj u radhitën para qytetit, njëlloj si ditët e tjera. ³¹Kur burrat e Benjaminsit dolën nga qyteti dhe sulmuan me vrull, izraelitët bënë sikur u shpartalluan dhe u vunë në ikje, duke i

tërhequr kundërshtarët larg qytetit. Në rrugët që të çojnë nga Givea deri në Bet-El dhe në Givon, burrat e Benjamine vranë rreth 30 ushtarë izraelitë. ³²Ata ishin të sigurt për fitoren dhe pohuan: «Do t'i mundim si herave të mëparshme!»

Burrat e Izraelit kishin planin e tyre. Ata do të tërhiqeshin derisa burrat e Benjamine të largoheshin prej qytetit e të dilnin në xhade. ³³Por, kur arritën në Baal-Tamar, izraelitët u ndalën dhe u radhitën për luftë. Në të njëjtën kohë burrat e fshehur, ³⁴1.000 luftëtarë dolën nga prita pranë Giveas dhe iu sulën qytetit. Burrat e Benjamine, që nuk parandienin gjë, ranë në grackë. Filloi një luftë e ashpër. ³⁵Zoti i ndihmonte burrat e Izraelit, dhe kështu, ata atë ditë arritën të vritnin 2.510 luftëtarë të fisit të Benjamine. ³⁶Burrat e Benjamine e panë se ishin të humbur.

Ja se si u zhvillua ngjarja më hollësisht: ushtria e Izraelit u tërhoq para burrave të Benjamine, sepse izraelitët i varnin shpresat te prita që kishin zënë afër qytetit. ³⁷Burrat e fshehur dolën nga prita, iu sulën qytetit dhe me shpatë i vranë të gjithë banorët. ³⁸Siç ishte caktuar, ata i vunë zjarrin qytetit dhe tymi e flaka morën qiellin.

³⁹Duke ndjekur izraelitët që po tërhiqeshin, luftëtarët e Benjamine vranë rreth 30 vetë. Ata mendonin se izraelitët u mundën edhe këtë herë e po iknin!

⁴⁰Por, pikërisht në këtë kohë, nga qyteti filloi të ngrihej tymi i shtëpive të djegura. Kur shikuan prapa, burrat e Benjamine e morën vesh se qyteti po digjej. ⁴¹Kjo ishte shenjë edhe për izraelitët që po iknin. Ata u kthyen dhe u radhitën për luftë.

Burrat e Benjamine i kapi tmerri, sepse e kuptuan që tani gjithçka ishte e humbur. ⁴²Për të shpëtuar, ata ikën drejt shkretëtirës, por, nga njëra anë izraelitët që i ndiqnin këmba-këmbës dhe, nga ana tjetër, izraelitët që po afroheshin nga qyteti, i futën në darë. ⁴³Burrat e Benjamine u rrethuan, u ndoqën dhe u masakruan nga Noha deri në lindje të Giveas. ⁴⁴Prej tyre, 1.800 ushtarë u vranë në rrethim. ⁴⁵Ata që shpëtuan nga rrethimi ikën nëpër shkretëtirë, drejt shkëmbinjve të Rimonit. Krugës izraelitët vranë edhe 500 burra të Benjamine dhe, gjatë ndjekjes u vranë edhe 200 të tjerë. ⁴⁶Kështu, u vranë gjithsej 2.500 ushtarë të armatosur me shpatë prej fisit të Benjamine. ⁴⁷Vetëm 600 vetë arritën të iknin në shkëmbinj të Rimonit. Atje u fshehën për katër muaj. ⁴⁸Ndërkohë, burrat e Izraelit përshtuan mbarë territorin e fisit të Benjamine, vranë njerëz, bagëti dhe bënë shkumb e hi qytete e fshatra.

Nuk lejohet të shfaroset fisi i Benjamine

21 Në Micpa burrat e Izraelit ishin betuar: «Askush prej nesh nuk do t'ia japë bijën e tij për martesë një burri prej fisit të Benjamine!» ²Pas betejës izraelitët shkuan në shenjtëroren e Bet-Elit dhe tërë ditën bënë gjëmë të madh para Zotit. Ata thanë me lot në sy: ³«O Zot, Perëndia e Izraelit! Përse duhej të ndodhte një gjë e tillë? Sot në Izrael mungon një fis i tërë!»

⁴Të nesërmen, në mëngjes, ata ngritën atje një altar dhe i kushtuan Zotit flijime përkushtimi dhe flijime miqësie. ⁵Pastaj u shtrua pyetja: «A ka ndonjë prej fiseve të Izraelit që nuk u paraqit, kur u thirr mbledhja para Zotit?» Ata kishin bërë një betim solemn: «Kush nuk paraqitet para Zotit në Micpë, duhet të vdesë!»

⁶Por, tani, izraelitët që vajtonin fisin e tyre të Benjamine, thanë: «Sot është shfarosur prej Izraelit një fis i tërë! Si mund t'i ndihmojmë ata që shpëtuan, që të gjejnë gra? Megjithatë, jemi betuar që askujt prej nesh nuk i lejohet ta martojë bijën e tij me një burrë prej Benjamine!»

⁸⁻⁹Megjithatë ata gjetën rrugëdalje; shtruan pyetjen: «A ka ndonjë prej fiseve të Izraelit që nuk erdhi në mbledhjen para Zotit!»

Kur u numëruan burrat e pranishëm, doli se mungonin të gjithë banorët e qytetit Javesh në Gilead.

¹⁰Prandaj izraelitët e mbledhur dërguan 12 skuadra ushtarësh në Javesh, të cilëve u dhanë urdhër:

«Vritni me shpatë banorët e qytetit, madje edhe gratë dhe fëmijët! ¹¹Zbatoni mbi ta vendimin e shkatërrimit. Do të lini gjallë vetëm vajzat që ende nuk kanë fjetur me burra.»

¹²Burrat e Izraelit gjetën në Javesh 400 vajza që ende ishin të paprekura dhe i sollën në fushimin e tyre në Shilo. ¹³Pastaj, izraelitët e mbledhur dërguan lajmëtarë tek ata që kishin shpëtuar nga fisi i Benjamine, që ishin fshehur në shkëmbinj të Rimonit, dhe u pajtuan me ta. ¹⁴Kështu, 600 të shpëtuarit u kthyen dhe izraelitët u dhanë vajzat që i kishin kursyer shkatërrimit të Javeshit. Por ato nuk mjaftonin.

Gratë prej Shilos caktohen për burrat e Benjamine

¹⁵Izraelitët ishin të trishtuar, sepse Zoti kishte rrëmbyer një fis prej mesit të tyre. ¹⁶Pleqtë e popullit thanë: «Si mund t'u gjejmë gra burrave të Benjamine që shpëtuan? Në mbarë fisin e Benjamine nuk ka mbetur gjallë asnjë grua.» ¹⁷Pasi u menduan mirë, ata arritën në përfundimin: «Prona e atyre që mbijetuan është ende këtu dhe asnjë fis në Izrael nuk duhet të shfaroset. ¹⁸Por bijat tona nuk mund t'ua japim për martesë, sepse të gjithë izraelitët kanë deklaruar solemnisht: «I mallkuar qoftë ai që i jep grua një burri prej fisit të Benjamine!»»

¹⁹Në atë kohë, në Shilo kremtohej çdo vit një festë për nder të Zotit. (Shilo gjendej në veri të Bet-Elit, në lindje të rrugës midis Bet-Elit dhe Shehemit dhe në jug të Levonës). ²⁰Prandaj pleqtë u thanë burrave të Benjamine që kishin mbetur gjallë: «Zini pritë në vreshta ²¹dhe, kur të shihni se vajzat e reja po afrohen për të vallëzuar në festën e Shilos, dilni me vrull dhe secili le të rrëmbejë një vajzë për grua. Merrini me

vete në territorin tuaj fisnor. ²²Por, kur të vijnë etërit ose vëllezërit e tyre për t'ua ankuar te ne, ne do t'ua themi: «Lëruani vajzat!» Bëni kështu për hatrin tonë! Për shkak të ndëshkimit të Javeshit, nuk mund t'ua gjejmë më asnjë grua. Ju nuk do të jeni fajtorë në qoftë se ua dorëzoni, sepse nuk ua keni dhënë me vullnet të lirë.»

²³Burrat e Benjaminit e ndoqën këshillën e pleqve dhe secili grabiti për vete një vajzë prej atyre që po luanin valle dhe e mori për grua. Pasi u kthyen në territorin e tyre fisnor, rindërtuan qytetet dhe banuan në to. ²⁴Edhe burrat e Izraelit u shpërndanë, secili në fisin e vet dhe në vendlindjen e vet.

²⁵Atëherë nuk kishte mbret në Izrael, dhe secili vepronte sipas kokës së vet.